

SBI PEN. ASSN.'S SAMVAD

स्टेट बँक पेन्शनर्स असोसिएशन (मुंबई सर्कल), पुणे यांची गृहपत्रिका

Price ₹ 3/-

संवाद

मनामनांचा मेळ जुळावा । द्वेषाचा लवलेश नसावा ॥
सादासी प्रतिसाद मिळावा । वाद नको संवाद असावा ॥

Vol.- 9

Issue 2

ऑगस्ट - २०१६ (pages28)

August 2016

सभासदमित्रांनो,

संपादकीय

प्रेमभावना ही अत्यंत अद्भुत, प्रभावी, परिणामकारक आणि मानवी जीवन झपाटून टाकणारी विलक्षण भावना आहे. 'क्षण एक पुरे प्रेमाचा, वर्षाव पडो मरणांचा' असं म्हणणारे गोविंदग्रज असोत, 'पृथ्वीचे प्रेमगीत लिहिणारे कुसुमाग्रज असोत किंवा 'प्रेम म्हणजे प्रेम म्हणजे प्रेम असतं' असं म्हणणारे कविवर्य मंगेश पाडगांवकर असोत हे सर्वजण प्रेमाची महती नि स्वरूप यांचं दर्शन काव्यपंक्तीद्वारे आपल्याला घडवीत असतात.

हे प्रेम पृथ्वीवरील मानवाला परमेश्वराने दिलेले मूलभूत गुणधर्माचे वरदान आहे. येथे गरीब, श्रीमंत किंवा स्त्री-पुरूष असा कोणताही भेद नाही. ह्या प्रेमरूपी ऐश्वर्याच्या खजिन्यावर माणसाचे जीवन सतत जणू खुलत असते. झुलत असते आनंदाने चिंब भिजत असते.

प्रेम म्हणजे आकर्षण. भक्तिमार्गाच्या भाषेत शिवशक्ती व प्रकृतिपुरूष ह्याचे मिलन. हे प्रेम दैवी आहे. जो मानवी जीवनाचा अविभाज्य भाग आहे. योगशास्त्राच्या भाषेत धन आणि ऋण केंद्राचे मिलन जसे (Negative & Positive) धन व ऋण तत्त्वातून वीज निर्मिती होते तसाच हा खेळ. पण ह्या खेळातून नवीन जीवन निर्माण होते. प्रेम दिसत नाही पण इच्छा कळतात.

माणसाच्या मनात दोन भाव केंद्रे आहेत. एक धन व दुसरे ऋण. धन केंद्र म्हणजे ज्ञान, आनंद, संतोष, शांती, यौवन, ह्या प्रेमाच्या छटा आहेत तर ह्या उलट द्वेष, तिरस्कार, राग, दुःख ह्या ऋण केंद्राच्या छटा आहेत. सध्या विवाह संस्थेतील "ब्रेकअप" आणि "पॅचअप" हे शब्द सतत कानावर पडतात. हे ऋण केंद्राचे भाव आहेत. येथे नैतिकता नसते, तर केवळ आकर्षण असते.

आता आपण प्रेमाच्याच काही वेगळ्या छटा पाहू. आईचे मुलांवरील प्रेम, देशभक्तांचे आपल्या मातृभूमीवरील प्रेम,

एखाद्या माणसाचे आपल्या ध्येयावरील प्रेम, दोन मित्रांची हट मैत्री हे सर्व निरनिराळे उत्कट प्रेमाचे अविष्कार आहेत.

वैश्विक प्रेम हा एक वेगळा प्रकार सर्वत्र पाहायला मिळतो, हा डोळ्यांना दिसत नाही पण मनाला जाणवतो. कारण हे विश्वच प्रेमाने व्यापून उरलेले आहे. त्यामुळे समाजही प्रेमाने बांधला जातो. ह्या प्रेमाने एकमेकांच्या उत्कर्षाला चालना मिळते. जगातील डॉक्टर, शास्त्रज्ञ, संशोधक, व्यावसायिक एकत्र येतात, एकत्रित कार्य करतात. एकमेकांच्या संशोधनाची व्यवसायाची देवाण घेवाण करतात त्यामुळे संपूर्ण विश्वाचीच भरभराट होते. वैश्विक प्रेम भावना वाढते. विज्ञान, राजकारण, उद्योग, व्यवसाय ह्या सर्वांच्या मूळाशी हे वैश्विक प्रेमच आहे. आज जगातील अनेक शास्त्रज्ञांनी पोलिओ, क्षय, हृदयविकार ह्यासारख्या असंख्य आजारांवर आपल्या संशोधनाची देवाण घेवाण केलेली आहे.

बाबा आमटे ह्यांचे 'आनंदवना'तील आदिवासींसाठी चाललेले कार्य, सध्याच्या दुष्काळ निवारणासाठी 'नाम फौंडेशनचे कार्य ही सर्व वैश्विक प्रेमाचीच उदाहरणे आहेत.

हाच अनुभव आपण हमाल, रिक्षावाला, मोलकरीण, दूधवाला, पेपरवाला इत्यादी बाबतीतही दैनंदिन जीवनात नित्य घेतो. ही सर्व माणसे आपल्यासारखीच आहेत. त्यांच्यात परमेश्वराचं अस्तित्व पाहा. हे लोक नसले, वा थोडे उशिरा आले तर आपला जीव कसा कासाविस होतो ह्याचा विचार करा. त्यांना आपण जरी पैसे दिले तरी त्यांचे मनापासून आभार माना जे आपण नेहमीच विसरतो. इतरांबद्दल कृतज्ञता व्यक्त करणे हा आपला धर्म आहे. या धर्माचे पालन करूया. या वैश्विक प्रेमाचे वा प्रेमभावनेचे पुजारी, पाईक होऊ या!

शरद शिंगवेकर,

मो. ९४०५०२६४९२

Visit us at : www.sbpensionerspune.org

e-mail : sbipenmumbai@gmail.com

स्टेट बँक कर्मचाऱ्यांच्या अनेक यशस्वी गृहप्रकल्पांनंतर
मै. सुरेश घंगाले आणि सहकारी

सादर करीत आहेत

तालुका वेल्हे (मिनी महाबलेश्वर) तोरणा आणि राजगड
(जिल्हा पुणे) किल्ल्यांच्या सान्निध्यात

११ गुंठ्यांपासून पुढे फार्म हाऊस प्लॉट

स्टेट बँक कर्मचाऱ्यांना व त्यांच्या नातेवाईकांना

स्पेशल १० टक्के डिस्काउंट

फार्म हाऊसची वैशिष्ट्ये

२० गुंठे प्लॉट दोन जणांमध्ये किंवा

अधिक जणांमध्ये घेण्याची सोय

१२ महिने निसर्गरम्य परिसर, भरपूर पाऊस

*** १/२ बेडरूमचे प्लॉट्स बुकिंगमध्ये उपलब्ध ***

खराडी व वडगांव-शेरी येथे (नगर रोडला लागून)

संपर्क - ७५०७६०६००७

ऑफिस : स.नं. ९१/१, स्टेट बँक कॉलनी, 'रायगड' बिल्डिंग.

उत्सव हॉलजवळ, पौड रोड, कोथरुड, पुणे - ४११०३८

वेळ - संध्याकाळी ५ ते ७

शनिवार, रविवार व सुट्टीचे दिवशी - सकाळी ११ ते १

For the information of our members we are publishing here under the detail claim procedure in respect of the new Insurance Policies 'A' and 'B' introduced by our Bank. Please note that this procedure has been downloaded from the website of Paramount Health Services Pvt. Ltd. Our Association is not in any way involved in this. Members are therefore requested that for any further clarification they may contact the respective office of the PHS. -Secretary

**NEW INSURANCE SCHEME POLICIES 'A' AND 'B': CLAIM PROCEDURES
HOW TO OBTAIN CASHLESS / REIMBURSEMENT FACILITY**

1. Cashless

2. Reimbursement

A) Procedure Flow Chart

Important : We request all members who want to avail of cashless benefit to kindly call up PHS Helpline / Call Centre and confirm their policy service status & hospital network status.

1. Insured has to arrange for the Admission Request Note to be sent across from respective network hospital to Paramount Health Services P. Ltd.
2. **Admission Request Note** is available on admission counter of network hospitals.
3. The admission request note is to be filled in by the treating Doctor with his signature & stamped by the Hospital.
4. It is mandatory for insured to mention the PHS ID number on the request note for proper identification / verification & further processing. In case of corporate employee the group name & employee code (PF number in our case) too should be specified.
5. It is mandatory for Insured to thoroughly check the request note (to ensure that all required details are furnished & holds true to the best of their knowledge) & duly signing it as a confirmation.
6. Above mentioned points are very important for registration of claim & further processing.
7. Send the Admission request note to PHS 24 x 7 Help Desk (022 - 66620808).
8. Fax : 022 28259743 / 543 / 784 / 489. Also Request is available here for download.
9. On receipt of the completely filled request letter, claim will be registered & a unique claim number (FIR / CCN) will be generated. All correspondence will be against specific FIR for that particular hospitalization.
10. Claim documents will be forwarded to on duty doctor who will verify your coverage as per respective insurance policy and medical admissibility. If covered an authorization letter (AL) will be sent (faxed) to hospital and copy to you if you so desire. All authorized amounts are subject to agreed tariffs.
11. In case there is a deficiency, it will be raised in the form of an additional information letter & faxed to respective Hospital. The query & claim status can be obtained from Hospital itself or Call Centre or on the website.
12. On receipt of deficient documents claim will be reviewed & processed further as per admissibility.
13. If the coverage is not established, Intimation (Denial) will be sent to the hospital.
14. In certain instances Insured details may not be available & case will be forwarded to Data Not Found (DNF) Cell. Updating is subject to provision of policy details by respective Insurance Company. After updating data claim will be processed accordingly. In case of corporate claims member can follow up / approach their HR.

15. The denial of authorization for cashless access does not mean denial of treatment and does not in any way prevent you from seeking necessary medical attention or hospitalization.
16. Cases wherein the claim is denied for cashless benefit Claimant / Insured can send all claim documents for reconsideration in reimbursement along with claim form.
Defined in "What documents are required to be submitted under a claim".

B) INCASE OF PLANNED HOSPITALISATION (to a Network Hospital)

Notify Paramount at least 3 days prior to the date of admission.

1. Kindly send the completely filled in hospitalization request note either by Fax or by E-Mail.
2. Claims arising from Mumbai will be handled / processed at Mumbai. Claims arising from other locations can contact local PHS office or the helpline.
3. If the ailment is covered under policy conditions, an Authority Letter would be issued to the concerned hospital enabling you for the cashless facility.
4. In case of any deficiency or query, an additional information letter will be sent to the Hospital. On retrieval of the said information the request will be processed accordingly. If the coverage is not established, Intimation (Denial) will be sent to the hospital.

C) WHAT TO DO IN AN EMERGENCY?

1. In an accidental case or in medical emergency you are advised to approach nearest Network / Non Network Hospital with your PHS ID Card.

I) Network Hospital

1. If the admittance is in a network hospital, pre-intimation can be made by the claimant or relatives by calling up PHS (Helpdesk is open 24 X 7).
2. However it is still mandatory to send admission request note for processing & consideration of case under cashless benefit.
3. PHS will verify the coverage (both insurance & medical aspect) and if covered, issue the authority letter to network hospital.

II) Non Network Hospital

1. If you are in non-network hospital you may pay the expenses and claim reimbursement based on policy coverage.
2. You may get admitted as per the rules of the Hospital and make payments for the treatment taken and later on submit all the documents for reimbursement.

III) IN THE HOSPITAL

1. The network hospital you have chosen will treat you without asking for deposit & payment of hospital bills will be up to the guaranteed (authorized) amount, the maximum liability being limit of indemnity subject to the coverage under the applicable policy terms and conditions.
2. The claims will be settled as per agreed rates & package prices notwithstanding the amount sanctioned.
3. Certain tertiary care hospitals will ask for some nominal deposit as per their protocol irrespective of approval of cashless guarantee to take care of non-covered expenses.
4. If you are required to buy medicine or investigation done outside the hospital, kindly obtain proper Cash Memo / Receipt for payment made by you. (The same can be claimed under reimbursement following discharge).

5. Certain charges such as (Telephone / Fax, Food & Beverages for relatives, Barber, Ambulance etc.) are not covered under your insurance policy; if you have obtained such services from the hospital please pay for the same directly to the hospital.
6. The policy which you have purchased may also contain certain additional clause like co-pay, room restriction, etc. which will be applied while sanctioning cashless. All such expenses need to be paid by Insured to hospital prior to discharge & will not be reimbursed as per the terms and conditions of the applicable policy.

IV) AT THE TIME OF DISCHARGE

1. The hospital will discharge you without payment of the bills, except non-payable expenses, on the basis of A/L issued.
2. If the bill amount exceeds the limit of indemnity, you will have to pay settle over & above amount to hospital.
3. Network hospital, wherein you have availed cashless benefit, will not give you the Original Bill, Discharge Card, Investigation Reports, etc. (as they have to send these to PHS). However you may ask for copies of the same for your records & subsequent follow-up.
4. Hospital may charge you a token amount for issuing duplicates.
5. Prior to discharge insured should verify the Final Bill & duly sign the same.

D) Procedure for Reimbursement cases :

- i) Reimbursement claims can be submitted to PHS through courier, post or in Person at any of our Branches.
- ii) Claim Documents should be sent to PHS within 15 days from the Date of Discharge.
- iii) Claim form can be collected from the nearest Divisional / Branch Office of the Insurance company / PHS office. Claim forms can be downloaded from the PHS site. Issuance of claim form does not amount to admission of any liability, under the policy on the part of the insurers.
- iv) Documents that you need to submit for a hospitalization reimbursement claim are:
 1. Original Completely filled in Claim form.
 2. Covering letter stating your complete address, contact numbers and email address (if available), along with Schedule of Expenses.
 3. Copy of the PHS ID card or current policy copy and previous years' policy copies (if any).
 4. Original Discharge Card/ Summary.
 5. Original hospital final bill.
 6. Original numbered receipts for payments made to the hospital.
 7. Complete breakup of the hospital bill.
 8. All bills for investigations done with the respective reports.
 9. All bills for medicines supported by relevant prescriptions.

VI) Procedure at PHS

- 1) On receipt of claim at PHS, Medical team at PHS will determine whether the condition requiring admission and the treatment are covered by your health insurance policy. They will also check with all the other terms and conditions of your insurance policy. Non-medical expenses will not be payable.

- 2) Based on the processing of the claim, a denial or approval is executed. In case of approval, a cheque is made out for the approved amount and sent to you at the address mentioned in your health insurance policy. In case you have been insured through your Employer, the cheque will be dispatched based on instructions received from your Employer.
- 3) In case your claim is denied, the denial letter is sent to you by courier / post / e-mail quoting the reason for denial of your claim. In case you have been insured through your Employer, the denial letter will be dispatched based on instructions received from your Employer.

Note : Only expenses relating to hospitalization will be reimbursed as per the policy taken. All non-medical expenses will not be reimbursed.

E) How does one get Reimbursement for pre and post hospitalization expenses under this scheme?

- 1) The medical expenses incurred prior to Hospitalization are called Pre- hospitalization expenses and those incurred subsequent to discharge as Post Hospitalization expenses.
- 2) Mediclaim Policy allows reimbursement of medical expenses incurred prior to certain days of hospitalization & up to a certain number of days after discharge, provided the ailment/ disease for which hospitalization is covered under the policy Terms & Conditions.
- 3) These days are subject to the limits as described in your respective policy.

A) For claiming all Pre-Post Hospitalization expenses :

You need to send all bills in original with supporting documents in the following manner :-

1. Original Completely filled in Claim form.
2. Covering letter stating your complete address, contact numbers and email address (if available), along with Schedule of Expenses.
3. Copy of the PHS ID card or current policy copy and previous years' policy copies (if any).
4. Consultation bills should be supported with consultation note / papers of the doctor.
5. Investigation / Pathological / Radiological test bills should be supported along with Reports & advice for the same.
6. Chemist bills should be supported with respective prescriptions for the same.
7. Copy of Discharge Card of the Hospitalization.
8. Claim must be sent within 7 days from the completion of Treatment or within 7 days from completion the limit of Post Hospitalization Benefit in your policy.

These documents can be submitted to the nearest PHS Office. PHS will scrutinize the claim based on the Policy terms & conditions applicable to your respective policy and settle the bills subject to overall limit of the policy. The bills must be sent to PHS within 7 days from the date of completion of treatment.

I) Regionwise contact details of PHS :

SBI - ZO	Helpdesk Executive Contact No & Email ID	
AURANGABAD	Vandana Ohale	8828435489; vandana.ohale@paramounttpa.com
NAGPUR-I	Manoj Bobade	8828435491 manoj.bobade@paramounttpa.com
NAGPUR-II	Vipin Sonune	8828435492 vipin.sonune@paramounttpa.com

PANAJI	Ashwita Haldankar	8828435483 ashwita.haldankar@paramounttpa.com
PUNE-I	Samson Patekar	8828435493 samson.patekar@paramounttpa.com
PUNE-II	Pravin Phadtare	8828435484 pravin.phadtare@paramounttpa.com
MUMBAI-I	Sudesh Ghanekar	8828435482 sudesh.ghanekar@paramounttpa.com
MUMBAI-II	Aruna Patil	8828435490 aruna.patil@paramounttpa.com
MUMBAI-III	Bhakti Ghadi	8828435486 bhakti.ghadi@paramounttpa.com
MUMBAI-IV	Ashwini Lugade	8828435485 ashwini.lugade@paramounttpa.com

II) Contact details of PHS Head Office Executives :

Locations	Executive	Contact No & Email ID
PHS HO	Manjiri Satvidkar	7738033584 manjiri.satvidkar@paramounttpa.com
PHS HO	Rita Kanodia	8828439159 rita.kanodia@paramounttpa.com
PHS HO	Swati Tambe	8828109601 swati1.tambe@paramounttpa.com

III) Contact Details of ARIBL :

Location at SBI, Z O	Name of Executive	Contact No.
Mumbai-I & III	Ananda Kurade	08291 707 504
Mumbai-II	Chetan J Shinde	07045 783 143
Mumbai-IV	Rohan Marathe	08291 267 291
Pune-I & II	Abhijit Nikalaje	07798 980 748
Nagpur-I & II	Ritesh Wankhede	09326 980 798
Aurangabad	Umesh Bhosale	09637 656 444
Panji (Goa)	Abhijit Gosavi	09637 483 344

Note : For Insurance problems members are requested to contact above persons.

अभिनंदनीय

पुणे येथील सभासद श्री. प्रकाश जोशी यांच्या पत्नी सौ. जयश्री यांच्या तीन कविता सौ. पद्मजा वासुदेव (मुंबई) यांनी संकलित केलेल्या 'हितगुज' काव्य संग्रहात प्रकाशित झाल्या आहेत. त्याबद्दल त्यांचे हार्दिक अभिनंदन

अडचण

पाऊस आला की तुझी आठवण
तू असलीस की पावसाची आठवण
दोघे नसलात तरीही अडचण
समजावू मनाला किती ग अडचण!

६९/१६

विजयकुमार देशपांडे , सोलापूर
मो. ९०९९६६७९२७

STATE BANK OF INDIA PENSIONERS' ASSOCIATION
(MUMBAI CIRCLE), PUNE
PANAJI ZONAL SUB CENTRE

Proceedings of the 18th Annual General Meeting Dt.10th April 2016

The 18th Annual General Meeting of Panaji Zonal Sub Centre covering Goa State, Sindhudurg and Ratnagiri districts of Maharashtra was held at S.B.L.C. Panaji on 10th April 2016. Around 230 members including Associate members and family Pensioners attended the meeting.

The dignitaries who attended the Annual General Meeting included Shri S.B.Gokhale, Circle President, Shri Vilas V. Gandhe, Circle Secretary, Shri C.P. Kulkarni, President, Pune ZSC, Shri Sudhir M. Pawar, Circle Jt. Secretary, Shri R.S. Rajiwdekar, Principal Secretary of Mumbai ZSC and Shri Rajkumar Chhabria from Mumbai ZSC. Panaji Module of the Bank was represented by Shri P.N.Prassankumar, AGM, RBO-I and Shri Neeraj Prasad, AGM, RBO-II.

1. The Meeting was inaugurated by lighting the traditional lamp. Thereafter short prayers to the Almighty were recited in unison, one in Sanskrit and another in English. Shri M.Y.Desai, President of Panaji ZSC, extended warm welcome to all the dignitaries and pensioners.

2. Two minute silence was observed to condole the death of the pensioners who passed away during the period or whose death were reported after the last AGM.

3. The telephonic message received from Shri B.G.Dandekar, Advisor to the Federation, wishing all well to the AGM was read out.

4. Dr. Bandodkar, started his speech quoting the impressive lines from the poem in Marathi by Poet Late Mangesh Padgaonkar. Dr. Bandodkar, towards the end of his retirement was seriously ill lying in hospital for 8 months, often consigned to wheelchair. But a great miracle, today he said that with determination, goodwill power and blessings of God, he recovered and goes cycling for great distance as also swimming. He put into practice the endless potential of his mind, body and spirit. He explained in detail that the materialistic way of looking at human body is wrong. Scientific approach is wrong. Quantum physics tells us that there is no end to the cosmic dance - the universal field of energy and information never stops transforming itself, becoming new at every second. Our body obeys this same creative impulse. An estimated 6 trillion reactions are taking place in each cell every second. If this transformation ever stopped, our body cells will fall into disorder which is synonymous with ageing. In order to stay alive, our body must live on the wings of change. At this moment, we are exchanging atoms of hydrogen, oxygen, carbon and nitrogen that just an instant before were locked up in solid matter, our stomach, liver, heart, lungs and brains are vanishing into the air, being replaced quickly and endlessly as they are broken down. To the naked eyes, these organs look the same from moment to moment, but they are always in flux. Next year, we will be seating in a different body. Thus, body is highly dynamic and in constant changes, say 22 lacs in a molecular every minute. The complexity of the forces operating inside our bodies come even more obvious, when we consider that there are 3 distinct and separate ways to measure one's age :

(i) Chronological age or calendar age (ii) Biological age in terms of critical life signs and cellular processes. (iii) Psychological age i.e. how old you feel you are.

The rhythm of sun, moon etc. have a bearing on a body. Correct breathing is important. Prana is subtlest form of biological energy. Prana is life force or life energy and is important to get experimental knowledge of it. Prana results in mental alertness, sound sleep, balanced bodily rhythms, enthusiasm and spiritual realization. He explained the benefits of meditation which is universal. Meditation is one

mind body technique that goes directly to root of the stress response by releasing the remembered stresses that trigger new stress. One hour's morning walk, all alone is important.

5. Rounding up the Bank's meet with the Pensioners, Shri M.Y. Desai, President, expressed gratitude and conveyed thanks to Shri. Plaban M. Mohanta, D. G. M. of the Panaji ZO, for his co-operation and goodwill at all times as also for the gift to the participants at the meeting. Shri Desai also thanked other functionaries of the ZO, Branch Managers for extending co-operation to the Pensioners.

6. Shri I.H. Dias, Secretary, delivered his annual report for 2015-2016. He stated that 101 new members were enrolled during the year. He highlighted the usefulness of periodical interaction meetings of the members held at various centres. The lifetime subscription to 'Samvad' magazine at Rs.1,000 per patron member for the year came to Rs.1,31,000/-. As regards the Holiday Home-cum-Transit House/Office, the income for the year was Rs.78,350/- and expenses Rs.15,044/-. It is proposed, after the new committee takes charge, to do need based internal renovation, provision of air conditioner for 1 room etc.

The Office Bearers of the Panaji ZSC actively participated in giving information to the members about the newly launched Family Floater Group Mediclaim Policies. Special sessions/meetings were held at Panaji with representatives of brokers and TPA, especially at Margao, Sawantwadi, Ratnagiri, Ponda and SBLC, Panaji. Power point presentation was given at the venue of the SBLC with valued inputs by Shri M.Y. Desai and Shri Y.S.S.Kapdi. The ppt prepared by Shri Vilas Gandhe, Circle Secretary, was very useful. Help Desks were set up at Panaji and Margao from 20th to 30th March 2016 to help pensioners to fill up the applications. The Committee members pursued vigorously throughout the year to see that the Medical Dispensary at Zonal Office, Panaji, became functional with the appointment of medical Officer on permanent basis and an Assistant (in lieu of Pharmacist).

Shri I.H. Dias brought to the attention of the members that Shri P.M.Narkar, who had given his resignation as President of the Association in October 2015 due to health problems stayed till today, would be saying good bye as President of the Unit. In short, he described the important landmark in which Shri Narkar was of great help to the Association, for the Panaji ZSC as well as to the Mumbai Circle. He recommended that Shri Narkar be awarded the prestigious 'Pabalkar Memorial Gold Medal, which he deserved.

As a token of acknowledgement, Shri P.M.Narkar was felicitated with a shawl and flowers. The wife of Shri Narkar, Mrs. Pushpa P. Narkar, was also felicitated with a shawl and flowers in recognition of her support to Shri Narkar at all times, during his Presidentship and sickness at the later stage.

7. Eight senior members of the Association who completed 75 years of age, were felicitated at the hands Shri S.B.Gokhale, President of Mumbai Circle.

On this happy occasion, Shri Benjamin Anthony Fernandes, gave a donation of Rs. 5,050/- to the Association.

8. In his speech, Shri Vilas Gandhe, Secretary, Mumbai Circle, gave out statistics of pensioners who have availed of the new facility of the revised Mediclaim insurance policies. He appealed to those of the Association members who have still not contributed to the 'Samvad' subscription of Rs.1,000/- to do so in view of the high costs of getting the 'Samvad' printed and mailed smoothly.

9. Shri Chetan Shinde of the ARIBL gave the brief points about the Mediclaim scheme.

10. Shri S.B.Gokhale, President, Mumbai Circle, in his speech briefed the assembly about the latest position of court cases filed, specially the status of Jaipuriar case. He briefed the members about the facilities for the mentally retarded child in the Bank's scheme in areas where facilities are extended

after retirement of parents such as in the new Floater Insurance policies.

11. Shri P.M.Narkar shared his thoughts about his role, problems and difficulties faced during his tenure as President of the Association. He thanked the members for their co-operation and understanding. He said that he will always be available for any problem to the pensioners at his residence or at meetings. There was standing ovation to Shri P.M.Narkar as he concluded his touching farewell speech.

12. As per the agenda notices published in the 'Samvad' magazines of February and March 2016, the Elections due now were notified. Shri Chhabria, who took complete charge and verified the nominations received, assumed the charge of Election officer with the unanimous approval of the members present in the assembly. Shri Chhabria thanked the members present and sought their cooperation.

At the outset, Shri Chhabria stated that although wide publicity was given in 'Samvad' issues of February and March 2016, the nomination forms format were not indicated therein although it was allowed acceptable on plain paper also. Before starting the process of the election, he made it amply clear that he would like the general assembly present in this meeting to condone the formalities overlooked. There was unanimous response from the members condoning the technical requirements. The Panaji Unit was advised to take note for future reference and guidance in the matter. As per the nominations received, there was contests only for the post of (1) Vice President (South) (2) Secretary and (3) Organizing Secretary (South). Two nominations were withdrawn for the post of Secretary.

Hence the ballot papers, clearly specifying the posts of Vice President (South) and Organizing Secretary (South) were distributed to the eligible voters. The voters, without any reservation, accepted the ballotbox. With the results declared, the new Executive Committee, members of the Committee and Coordinators finally elected were declared, as per the list attached.

13. In the open forum, Shri. U.N.Sankoli sought clarification about certain areas of new Mediclaim scheme. Shri Joshi, advised members to fully co-operate with the Association and not simply chase posts in the Association, such as membership drive, help to the sick members etc.

14. Shri P.D.P.Salgaonkar, Vice President (South Goa), Panaji ZSC thanked Shri Plaban Mohanta, Dy. General Manager, B & O, for extending all assistance to the pensioners. He also thanked AGMs of Region I & II and III for helping pensioners, Zonal Office functionaries for their co-operation. Also, the Branch Managers of all branches were thanked. He thanked Shri Vasudeva Rao, AGM, SBLC, Panaji and his team for lending this venue for the meeting and also helping us in organizing the meeting and for stay arrangement for officials who had come from other centres. He thanked Shri Shivaji Shedge also his team for the excellent catering arrangements.

15. Smt. Elsa Santos Vernekar, Ladies representative of the committee, ably compered the entire proceedings.

After the national anthem the meeting was concluded, followed by fellowship lunch.

Isac H. Dias

Secretary, Panaji ZSC

Federation of SBI Pensioners' Associations

Circular to All Affiliates

Dt. 3rd August 2016

Sir,

Our Writ Petition No. 1875/2013 in Delhi High Court

We have to advise that our Federation Case in Delhi High Court was posted for hearing on 28th July 2016 under a different bench as per the roster released by the High Court. We made efforts through our counsel to represent the matter to Chief Justice of High Court to list the case to the bench headed Ms Justice Gita Mittal and Mr Justice Mehta as the case was heard by this bench from the month of February, 2016 to 26th of April of this year. After going through the formalities of verification of record, the Hon'ble High Court posted the case to a special bench comprising Ms Justice Gita Mittal and Mr Justice I.S.Mehta and the same was scheduled to be heard on 28th July 2016. After reaching court room we understood that the bench constituted for hearing the case will not sit owing to preoccupation of Judges.

The Court Master order says "Renotify on 12th August 2016". The special bench constituted for this purpose will sit every Friday of the week and if the case is not heard for that Friday, it may get postponed again to some other Friday but not to other days.

The purpose of our Federation for requesting to post the case to the same bench is to facilitate for early completion of the proceedings as this bench dealt with our case for the past three months continuously and our counsel arguments were almost complete and it is GOI which should comply with Court order dated 26th April 2016.

Since, further posting of our Federation case to 12th August 2016 created disappointment in our members who were hoping to hear that some thing positive will emerge from the sitting of 28th July 2016. We are equally disappointed with the developments on 28th July 2016 but bear with the situation hoping that our long waiting will be rewarded soon in the days to come.

All the members of the legal committee of our Federation were present in the corridors of the Hon'ble court looking for the commencement of the proceedings. However, the case was not taken up for the day due to the reasons mentioned above.

A copy of the order released by Court Master is enclosed for your information and record.

With regards

Yours faithfully,
A. Ramesh Babu
General Secretary

Encl. Delhi High Court Order dated 28th July 2016

IN THE HIGH COURT OF DELHI AT NEW DELHI

W.P.(C) No. 1875/2013 & CM No. 14622/2014

FEDERATION OF STATE BANK OF INDIA AND ORS Petitioner

Through : Mr. Rajiv Kapur and)
Mr. Sagar Chakravarty,) Advs. for SBI

versus

THE UNION OF INDIA Respondent

Through : Mr. Sanjay Jain, Sr. Adv.
with Ms. Shreya Sinha and Mr. Kavindra Gill, Advs. For UOI

CORAM :

HON'BLE MS. JUSTICE GITA MITTAL

HON'BLE MR. JUSTICE I.S. MEHTA

ORDER

The Hon'ble Division Bench did not assemble as Hon'ble Ms. Justice Gita Mittal is on leave today. Renotify on 12th August, 2016.

Dt. July 28, 2016

By Order
(COURT MASTER)

12.08.2016 *LATEST UPDATE ON DELHI HIGH COURT CASE No WPC. 1875/2013*

(The following position has been advised by our Federation)

Our case was taken up for hearing. The present bench expressed their inability to hear the case further as they have to assemble from different courts every time. Hence this court directed the case to be posted to some other bench with remark that GOI has not complied with order of 26th April. GOI advocate was present. The next date of hearing will be known on 19th of this month.

A Magnanimous Gesture

We are very glad to inform that Smt. Asha N. Kulkarni wife of late Shri Narsinh S. Kulkarni, Ex-President of our Association and the Federation during the period June 1996 to July 1999, has donated Rs.1,00,000/- to our Association in his fond memories. We are publishing the letter Dt. 18.07.2016 sent by Mrs. Sunita Pendse, her daughter, along with the cheque of donation. We acknowledge with deep gratitude this donation which is very valuable to us. We are also publishing our letter of acknowledgement sent to Smt. Asha N. Kulkarni.

- Secretary

Dear Rabade Kaka,

Dt. 18.07.2016

I enclose a cheque for Res.1,00,000/- as donation to SBI Pensioners' Association, Pune. This is on behalf of our wonderful father and mother (Late Mr. Narsinh S. Kulkarni and Smt. Asha Narsinh Kulkarni). My father was a proud "State Banker" and my mother too is a proud "State Banker". They spent their lives for the betterment of the Bank, and we have closely seen their joy and happiness at anything associated with SBI. We hope that this small contribution brings joy to many other 'State Bankers'.

Regards,
Thane

Sunita Pendse

25.07.2016

Smt. Asha N. Kulkarni
Thane (West) - 400610
Madam,

**Donation of Rs.1,00,000/- vide Ch No 685917 Dt. 18.07.2016
Drawn on SBI Erandawane Branch, Pune**

We acknowledge the receipt of the above cheque and are very much thankful to you for this donation. We accept this valuable donation of Rs.1,00,000/- in the fond memories of Late Shri N. S. Kulkarni who devoted his maximum time and labour for the Association. We are glad to advise that we have been carrying out his legacy of sincerity, hard work and dedication while carrying our duty to the Association. Although he is not with us today, his memories are always with us and we are taking inspiration from his past work.

Hope you are keeping good health. Wishing you long and healthy life and once again thanking you.

Yours faithfully,

S. B. Gokhale
(President)

Vilas Gandhe
(Secretary)

भारतीय स्टेट बैंक
State Bank of India
Corporate Centre - Mumbai

e-Circular

P&HRD.

Sl. No. : 386/2016 - 17

Circular No. : CDO/P&HRD-PPFG/34/2016 - 17

Tuesday, June 21, 2016.

31 Jyeshth 1938 (S)

All branches and offices of
State Bank of India

Madam/ Dear Sir

**FAMILY FLOATER GROUP MEDICLAIM POLICY FOR SBI RETIREES
POLICY-B
CURRENCY OF PRESENT POLICY
PREMIUM FOR FUTURE RETIREES ON PRO-RATA BASIS**

Please refer to our e-circular No. CDO/P&HRD-PPFG/78/2016-17 dated 28th December, 2015 advising introduction of two Group Mediclaim Policies for SBI retirees (Policy 'A' & 'B'). Both the policies have been rolled out and members have started availing facilities provided under the scheme. Out of the two policies, Policy-B was launched on 16th January, 2016 for employees who retire on or after 1st January, 2016 and existing non members of SBI-REMBS including spouses of employees who die while in service and disabled child / children, if any. Pre-merger retirees of e-SBS, e-SBIN & e-SBICI on completion of pensionable service in the concerned Bank, surviving spouses of pre-merger retirees/deceased employees of e-SBS, e-SBIN and e-SBICI and existing member of SBI-REMBS, e-SBSREMBS and e-SBINREMBS were also made eligible for joining the scheme.

2. The policy (Policy-B) has been incepted on 16.01.2016 and will run through 15.01.2017. This is a Group Mediclaim Policy and members willing to join the same after inception of the policy are enrolled under it by passing an endorsement by the Insurance Co. As such, risk cover for all the mid-joiners shall be valid up to 15.01.2017 and shall not be counted by taking one year period from actual date of joining. Further, we have been receiving queries from existing members under the policy / retired employees asking for policy number in their name. It is clarified that as only one Group Mediclaim Policy (**policy No. 1202002815P112677548**) has been issued in the name of **State Bank of India** in which new retirees (employees retiring after 01.01.2016) can enroll themselves, there will be no policy in the name of individual members.

3. Under Para-8 of page no. 7 in the e-Circular referred to above, it was advised that after the inception of Policy-B (16th January, 2016), all additions of employees and family members would be allowed on payment of premium on pro-rata basis. In case, some members join the scheme sometime after the main master policy has been incepted, they would join by paying the premium on pro-rata basis. The calculation of premium on pro-rata basis has to be done by taking number of days a member would remain 'risk covered' during the currency of the policy (policy commencing on 16th January, 2016 and ending on 15th January, 2017). United India Insurance Co. has agreed that in case of addition of new member during the policy period, pro-rata premium will be charged by them and full Sum Insured will be made available to the member and his / her family till expiry of the policy.

4. In this connection, it has been observed that in majority of premium pertaining to employees retired on or after 1st January, 2016 remitted to Corporate Centre, full year's premium has been calculated. This is a financial loss to the member which can be avoided by taking care at the time a member submits application at the Branch/ Zonal Office. We give below an example of calculation of premium on pro-rata basis :

Policy Period – 16.01.2016 to 15.01.2017	
A member has submitted his application for a sum insured of Rs.5.00 lakhs on 9 th June, 2016. As per the existing terms, his premium will be sent to Insurance Co. on 15.06.2016 and his risk will start w.e.f 16.06.2016	
Full year's premium (from 16.01.2016 – 15.01.2017)	Rs.8880.00
No. of days of risk coverage in this case	214 days (from 16.06.2016 – 15.01.2017)
Calculation of premium for 214 days :	8880 * 214 / 365 = 5206.00
Basic Premium -	Rs. 5206.00
Service Tax @ 14% -	Rs. 729.00
Swachh Bharat Cess @ 0.50 % -	Rs. 26.00
Kisan Kalyan Cess @ 0.50 % -	Rs. 26.00
Total Premium -	Rs. 5987.00
	(all amounts to be rounded off to next rupee)

5. In view of the above, please arrange to calculate premium amount accordingly in cases of new retirees under Policy-B. However, premium on behalf of existing members of SBI-REMBS who wish to become members of Policy-B, will be calculated for full year.

6. Please bring the contents of the circular to the knowledge of all concerned.

Yours faithfully,
(Ashwini Mehra)

**Deputy Managing Director &
Corporate Development Officer**

कोल्हापूर युनिट वार्षिक सभेची सूचना

कोल्हापूर युनिटची वार्षिक सर्वसाधारण सभा मंगळवार दिनांक २०.०९.२०१६ रोजी सकाळी १० वाजता खरे मंगल कार्यालय, शिवाजी विद्यापीठ रोड, राजारामपुरी कोल्हापूर येथे आयोजित केली आहे. तरी कोल्हापूर जिल्ह्यातील सर्वसभासद, सहसभासद व फॅमिली पेन्शनर्स या सर्वांनी सभेस उपस्थित राहावे ही विनंती.

बापूसाहेब गायकवाड (अध्यक्ष), मो. ९४२२५०३६२२

(Ref : Corporate Centre e-Circular No.CDO/P&HRD-PM/52/2016-17 Dated 08-08-2016)

RATES OF DEARNESS RELIEF PAYABLE TO PENSIONERS WHO HAVE RETIRED (A) PRIOR TO 1-11-1987 and (B) BETWEEN 1-11-1987 & 31-10-1993 **Annexure - I**

Sr. No. Basic Pension + F.D.R. (as applicable)	Dearness Relief for the months from August 2016 to January 2017 (Average Index - 6261) (Slabs -1144)
i) Upto Rs.1,250=00	948.05 % of aggregate of Basic Pension & F.D.R.
ii) Rs.1,251=00 to Rs.2,000=00	Rs.11,850=62 + 778.25 % of aggregate of Basic Pension & F.D.R. in excess of Rs.1,250=00
iii) Rs.2001=00 to Rs.2,130=00	Rs.17,687=49 + 466.95% of aggregate of Basic Pension & F.D.R. in excess of Rs.2,000=00
iv) Above Rs.2,130=00	Rs.18,294=52 +240.55% of aggregate of Basic Pension & F.D.R. in excess of Rs.2,130=00

DEARNESS RELIEF PAYABLE TO PENSIONERS WHO HAVE RETIRED ON OR AFTER 1-11-1993 UPTO 31-10-2002

Sr. No. Basic Pension	Dearness Relief for the months from August 2016 to January 2017 (Average Index - 6261) (Slabs - 1278)
i) Upto Rs.2,400=00	447.30 % of Basic Pension
ii) Rs.2,401=00 to Rs.3,850=00	Rs.10,735=20 + 370.62 % of Basic Pension in excess of Rs.2,400=00
iii) Rs.3,851=00 to Rs.4,100=00	Rs.16,109=19 + 217.26 % of Basic Pension in excess of Rs.3,850=00
iv) Above Rs.4,100=00	Rs16,652=34 + 115.02 % of Basic Pension in excess of Rs.4,100=00

Dearness Relief payable to Pensioners who have retired on or after 1-11-2002 To 31-10-2007 for the months from August 2016 to January 2017
(Average Index - CPI - for quarter ended June 2016 :- 6261 ; and No.of Slabs - 993)
Rate of Dearness Relief on Pension :- 178.74 % of Basic pension
(Ignore decimals from 3rd place onwards)

Dearness Relief to Pensioners who Retired on or after 1-11-2007 to 31-10-2012 for the months from August 2016 to January 2017
(Average Index - CPI - for quarter ended June 2016 :- 6261 ; and No.of Slabs - 856)
Rate of Dearness Relief on Pension :- 128.40 % of Basic pension
(Ignore decimals from 3rd place onwards)

Dearness Relief to Pensioners who retired on or after 1-11-2012 for the months from August 2016 to January 2017
(Average Index (CPI) for quarter ended June 2016 : 6261; and No. of Slabs - 455)
Rate of Dearness Relief on Pension :- 45.50 % of Basic Pension
(Ignore decimals from 3rd place onwards)

Dearness Relief Payable on e-SBS & e-SBIN Pension **Annexure - II**
for the months from August 2016 to January 2017

- (i) Dearness Relief for Pensioners who retired (a) before 1.11.1993 (b) on or after 1.11.1993 but before 1.4.1998 (c) on or after 1.11.2002 but before 1.11.2007 and (d) on or after 1.11.2007 but before 1.11.2012 (e) on or after 1.11.2012 will be paid as per the tables given for the pensioners in Annexure - I (as above)
- (ii) The Dearness Relief of pensioners who retired **on or after 1.4.1998 but before 01.11.2002** will be as per the following table :..... (Table given on next page)

**Dearness Relief payable on e-SBS & e-SBIN Pensioners (Annexure-II contd.)
who retired on or after 1.4.1998 but before 01-11-2002**

Sr. No. Basic Pension	Dearness Relief for the months from August 2016 to January 2017 (Average Index - 6261; Slabs - 1144)
i) Upto Rs.3,550=00	274.56 %
ii) Rs.3,551=00 to Rs.5,650=00	Rs. 9,746.88 + 228.80 % of Basic Pension in excess of Rs.3,550=00
iii) Rs. 5,651=00 to Rs.6,010=00	Rs.14,551.68 + 137.28 % of Basic Pension in excess of Rs.5,650=00
iv) Above Rs.6,010=00	Rs.15,045=88 + 68.64 % of Basic Pension in excess of Rs.6,010=00

Annexure - III

DEARNESS RELIEF PAYABLE TO FAMILY PENSIONERS

(i) Dearness Relief for Family Pensioners in respect of pensioners who died or retired (a) before 1-11-1993 (b) on or after 1-11-1993 but before 1-4-1998 (c) on or after 1-11-2002 but before 1-11-2007 and (d) on or after 1-11-2007 but before 1.11.2012 (e) on or after 1.11.2012 will be paid as per the tables given for the pensioners in **Annexure-I (as above)**

(ii) The Dearness Relief of Family Pensioners in respect of pensioners **who died or retired on or after 1-4-1998 but before 1-11-2002** will be as per the following Table :-

Sr.No. Basic Family Pension	Dearness Relief for the months from August 2016 to January 2017 (Average Index - 6261) (Slabs - 1144)
i) Upto Rs.3,550=00	274=56 %
ii) Rs. 3,551=00 to Rs. 5,650=00	Rs. 9,746=88 + 228.80 % of Basic Family Pension in excess of Rs. 3,550=00
iii) Rs.5,651.00 to Rs.6,010.00	Rs. 14,551=68 + 137.28 % of Basic Family Pension in excess of Rs.5,650.00
iv) Above Rs.6,010.00	Rs.15,045=88 + 68.64 % of Basic Family Pension in excess of Rs.6,010.00

पावसाचे थेंब

पावसाचे थेंब आले
भिजले चिंब शेत
सरीसवे चांदण्याचे
मातीचा सुगंध दरवळत

एकेका सरीत
तुझ्या लाख लाख आठवणी
कधी दाटलेला ऊर
कधी डोळ्यात पाणी

६३/१६

आकाशाकडे पाहता
चांदणे होई माझे
पाय लागता धरतीस
ओळखीचे भास तुझे

इंद्रधनूकडे पाहता
रंगले मनाचे गाणे
कळ लागली काळजाला
तुझे दूर दूर जाणे

सौ. संध्या परदेशी, औरंगाबाद
मो.९३२५२९८९२२

**SBI PENSIONERS' ASSOCIATION (MUMBAI CIRCLE), PUNE
NAGPUR ZONAL SUB-CENTRE**

Notice of Annual General Meeting on Sunday, 16/10/2016

NOTICE

The Annual General Meeting of the Nagpur Zonal Sub-Centre comprising of Nagpur, Bhandara, Chandrapur, Gadchiroli, Gondia and Wardha Districts will be held at 10.30 a.m. on Sunday the **16th October, 2016** at Ground Floor, State Bank of India Zonal Office, S.V.Patel Road, Nagpur to transact the following business.

- 1) To condone the death of members who expired and whose names were reported to us after the last AGM held on 23rd August 2015.
- 2) Felicitation of members who have completed 75 years of age during the period 24/8/2015 to 16/10/2016. All such members who have completed 75 years of age are requested to advise their names to Shri K.G.Shende, Jt. Secretary (Mobile No.9423118121) upto 15th September 2016 and attend the meeting positively.
- 3) Presentation of Zonal Secretary's Report
- 4) Biennial elections of the office bearers of Nagpur Zonal Sub-centre for the period 2016-2018.
- 5) Presidential address.
- 6) Any other matter with the permission of the chair.

Date : 09/08/2016

Sudhir Agrekar
Secretary, Nagpur ZSC

***Note :** Pensioners' Meet arranged by the Bank will be conducted during this meeting only.

**SBI PENSIONERS' ASSOCIATION (MUMBAI CIRCLE), PUNE
NAGPUR ZONAL SUB-CENTRE**

NOTICE OF BIENNIAL ELECTIONS ON SUNDAY, 16/10/2016

As decided in the E.C.Meeting of Nagpur Zonal Sub-Centre, held on 8/8/2016, it is informed to all the members of Nagpur Zonal Sub Centre that it has been decided to hold Elections for the various Posts for 2016-2018 for Nagpur Zonal Centre. Shri Vinay W. Junankar has been appointed as Election Officer. The desirous members to work for Association for the following posts may file their nominations with Shri Vinay Junankar at his residential address Plot No.66, Flat No.102, Maharshi Ashwini Apartment, Bajaj Nagar, Nagpur-440 010. (Mobile No. 8275744249) so as to reach before 1/10/2016 upto 5.00 p.m. The Nominations can be withdrawn upto 5.00 p.m. on 6/10/2016. Form of Nomination has been printed on next page.

Sr.No.	Post	No.of Posts
1	President	One
2	Vice President	One
3	Secretary	One
4	Jt. Secretary	One
5	Treasurer	One
6	E.C. Members	Three

The list of Valid Nominations will be declared by the Election Officer and if there are more nominations than the posts, elections will be held in AGM and names of the elected members will be declared by Election Officer. Elections will not be held for E.C.Members from Wardha, Chandrapur, Gondia & Bhandara as Secretary of these units shall be ex-officio members of Executive Committee.

**SBI PENSIONERS' ASSOCIATION (MUMBAI CIRCLE), PUNE
NAGPUR ZONAL SUB-CENTRE
NOMINATION FORM**

Form of Nomination paper for election for the post of the Members of the Managing Committee of the State Bank of India Pensioners' Association, Nagpur Zonal Sub centre for the period for 2016-2018

Name of the Candidate with Membership No. : _____
Address of Candidate : _____

PIN CODE _____
Mobile No./Telephone No. : _____
Post applied for : _____
Name of the Proposer with Membership no. : _____
Address of Proposer : _____

Mobile No./Telephone No. : _____
Name of the Seconder with Membership No. : _____
Address of Seconder : _____

Mobile/Telephone No. : _____

Place :

Date : (Signature of Proposer) (Signature of Seconder)

DECLARATION BY THE CANDIDATE

I, Shri/Smt. _____ hereby signify my willingness to serve as member of the Executive Committee for the post applied for of the SBI Pensioners' Association, Nagpur Zonal Sub Centre, if I am elected to the said post.

Place:

Date : _____ Signature of Candidate.

Nomination forms duly completed in all respect to be sent to Shri V.W.Junankar, Plot No. 66, Flat No. 102, Maharshi Ashwini Apartment, Bajaj Nagar, Nagpur 440 010 before 5.00 p.m. on 1/10/2016 by Regd. Post. Speed post/Courier or in person at his residential address. Mobile No. 8275744249

व्यक्तिविशेष	श्री. दिलीप जोशी
श्री. दिलीप जोशी क्रीडा क्षेत्रातले एक असामान्य व्यक्तिमत्व आहे. स्टेट बॅकेत नोकरी करत असताना त्यांनी पन्हाळा (कोल्हापूर) या छोट्या खेड्यात व्हॉलीबॉल खेळात जिल्हा, राज्य आणि राष्ट्रीय स्तरावर दैदिप्यमान यश प्राप्त केले तसेच या सर्व स्तरावरील व्हॉलीबॉल स्पर्धांचे आयोजन केले, त्यांच्या मार्गदर्शनाखाली २०११ खेळाडू व २ राष्ट्रीय पंच तयार झाले. १९८२ मध्ये त्यांना 'गुणवंत कामगार' हा राष्ट्रीय पुरस्कारही मिळाला!	'शाहू क्रीडा मंडळ' (पन्हाळा) व्हॉलीबॉल क्रीडा प्रकारात देशामध्ये गेली ३५ वर्षे ही एकमेव संस्था आहे. श्री. जोशी या संस्थेचे सर्वेसर्वा आहेत. खेळ आणि नोकरी व्यतिरिक्त पन्हाळगडावर ८ वी ते १० वी च्या मुलामुलींना गेली ३५. वर्षे ते गणित विषयाचे मार्गदर्शन करीत आहेत. प्रभाकर कानिटकर, कोल्हापूर मो. ९८८११९९१९९

State Bank of India Pensioners' Association (Mumbai Circle), Pune

AURANGABAD ZONAL SUB-CENTRE

Biennial Elections held during the Annual General Meeting held on 7th August 2016

List of Elected Office-bearers of elected for the period 2016-2018

Sr.No	Position	Names of Candidates elected	Phone No.
1	PRESIDENT	SHRI.SAHEBRAO DESAI	9890128396
2	VICE PRESIDENT	SHRI .U.S.NARKHEDE	9422772019
3	SECRETARY	SHRI .N.K.JOSHI	9422211492
4	JOINT SECRETARY	SHRI .BAPURAO GHUGE	9970985765
5	TREASURER	SHRI .P.R.BHANDARI	9225303023
Circle Committee Members			
1	C.M.C. Member	SHRI .S.T.KULKARNI	9423402819
2	C.M.C. Member	SHRI .V.R.BAVISKAR	9822478030
AURANGABAD AND JALNA DISTRICT OFFICE BEARERS			
1	PRESIDENT	SHRI .R.K.SONAWANE	9881477948
2	SECRETARY	SHRI .A.B.RAUT	9823129581
3	JOINT SECRETARY	SHRI .R.R.KULKARNI	9403529015
4	LADIES REPRESENTATIVE -	SMT.S.S.GADAD	9730201065
DHULE DISTRICT OFFICE BEARERS			
1	PRESIDENT	SHRI .S.P.DIXIT	9422790975
2	SECRETARY	SHRI .P.D.DESHMUKH	9423189283
3	JOINT SECRETARY	SHRI .R.N.SUGANDHI	9922790154
4	TREASURER	SHRI .S.K.SHIMPI	9850824253
5	VICE PRESIDENT	SHRI .M.B.BHADANE	9421535936
NANURBAR DISTRICT OFFICE BEARERS			
1	PRESIDENT	SHRI .N.V.BAMANE	9623858457
2	SECRETARY	SHRI .SANTOSH DAGADU JADHAV	9881625004
3	TREASURER	SHRI .VIJAYKUMAR N WANI	9423194099
JALGAON DISTRICT OFFICE BEARERS			
1	PRESIDENT	SHRI.Y.R.SONAWANE	7620665242
2	SECRETARY	SHRI.R.B.RANE	8956981365
3	JOINT SECRETARY	SHRI S.M.WANKHEDE	9595770707
4	TREASURER	SHRI. B.R.TAYADE	9421540485
AMALNER UNIT OFFICE BEARERS			
1	PRESIDENT	SHRI .VIJAY BORSE	9422780189
2	SECRETARY	SHRI .S.V.KALOKHE	9823468307
3	TREASURER	SHRI .G.C.CHITE	9421512032
PARBHANI DISTRICT OFFICE BEARERS			
1	PRESIDENT	SHRI .SANTUK DIGAMBARRAO NANDEKAR	9860937473
2	SECRETARY	SHRI .PANDURANG PHULAJI PANCHANGE	9421461176
3	TREASURER	ABDUL WAHAB	9922037898
LATUR DISTRICT OFFICE BEARERS			
1	PRESIDENT	SHRI.I.S.MANGRULE	9819908545
2	SECRETARY	SHRI.M.V.JAMADAR	9420870958
3	TREASURER	SHRI.V.R.RACHATTE	8275005747
BEED DISTRICT OFFICE BEARERS			
1	SECRETARY	SHRI.SUDHAKAR M. KULKARNI	9763705645

‘संवाद’ लेख स्पर्धा २०१६ (पुरुष विभाग)

द्वितीय पारितोषिक विजेता लेख
दुरावलेली नाती -कारणे आणि उपाय

नाती म्हणजे व्यक्तींच्या परस्पर संबंधांची गुंफण। काही नाती माणसाच्या जन्मावरून ठरतात तर काही नाती प्रसंगानुरूप ठरतात. उदा. लग्न वगैरे. ह्या नात्यांची वीण ही प्रेम, ममता, जिद्दाला इत्यादि मानवी भावनांच्या तरल आणि भावुक धाग्यांनी घट्ट विणलेली असते. नात्यातील ह्या ओलावा कायम राहावा म्हणून ही नाती जपणे आवश्यक असते कारण नात्यांमुळे माणसाचे जीवन सुसह्य होते.

पूर्वीच्या काळी नात्यांना अत्यंत महत्त्व होते. लोक नात्यांना मानत असत, महत्त्व देत असत. नात्यांना चिकटून राहाणे माणुसकीचे लक्षण मानले जात असे. पूर्वीच्या काळच्या लोकांना नाते जोपासण्याची कला अवगत होती.

आजच्या काळात नात्यांना पूर्वीएवढे महत्त्व उरले नाही. क्षुल्लक कारणावरून घटस्फोट होत आहेत. भाऊ भावाचा दिवसाढवळ्या खून करीत आहे, तर पोटचा मुलगा संपत्तीसाठी आईवडिलांना यमसदनाला पाठवित आहे. नातीगोती पाळण्याची मानसिकता कालबाह्य होत चालली आहे. सध्या नात्यांमध्ये दरी निर्माण झाल्याचे चित्र सगळीकडे प्रकर्षाने दिसून येत आहे. पूर्वी एकत्र कुटुंब पद्धती होती. त्यामुळे आजी, आजोबा, आई, वडिल, बहीण, भाऊ, काका, काकी इत्यादि सर्व नात्यांचे दर्शन घडत असे. सदाचार अंगीकारून एकत्र राहात असल्यामुळे परस्पर प्रेम वृद्धिंगत होत असे. नातेसंबंध अधिक मधुर होत असत. आता एकत्र कुटुंब पद्धती लोप पावत चालली आहे. विभक्त कुटुंबपद्धतीचा अंगीकार सुरू झाला आहे. ‘हम दो हमारे दो’ संस्कृतीचा उदय झाला आहे. त्यामुळे लहान मुलांना, आजी, आजोबा, काका, काकी या नात्यांची खऱ्या अर्थाने ओळखच होत नाही.

लहानपणी मुलांना वडिलधाऱ्या आजी, आजोबांचे प्रेम मिळत नाही तसेच त्यांच्याकडून होणाऱ्या सहजसुलभ संस्कारापासून देखील मुले वंचित राहातात. आजकाल लहान मुलांना घरी एकटेच सोडून आईवडिल दोघेही नोकरीच्या निमित्ताने दिवसभर बाहेरच राहात असल्यामुळे आई वडिलांचे प्रेम मुलांना मिळत नाही आणि त्यांच्याकडून होणाऱ्या संस्कारांना ते पारखे होतात. बालपणापासूनच कोवळ्या मनावर होणाऱ्या संस्कारातून नाते संबंधांचे उच्चाटन झाल्यामुळे मुलांना नातेसंबंधांविषयी ज्ञान किंवा माहिती मिळत नाही. बालपणी

नात्यांचे महत्त्व योग्यरीत्या मनावर न बिंबविल्यामुळे मोठेपणी मुले साहजिकच विविध नात्यांपासून दुरावतात.

उच्चशिक्षणासाठी विद्यार्थ्यांना देशांतर्गत इतरत्र किंवा परदेशात आपल्या कुटुंबापासून दूर राहावे लागते. एकटेपणाच्या या काळात साहजिकच विद्यार्थ्यांवर काही गोष्टींचा वाईट प्रभाव आपोआपच पडतो. उदा. सध्याची जीवघेणी वाढती स्पर्धा, वडिलधाऱ्यांविषयी नामशेष झालेली आदरयुक्त भीती, पाश्चात्यांचे अंधानुकरण, मोबाईल, इंटरनेट, टी.व्ही. यासारख्या टेक्नॉलॉजीचा भरमसाट भडीमार, बदलत्या राजकीय, सामाजिक, आर्थिक परिस्थितीमुळे बदललेली जीवनशैली, त्यातून उगवणारी वाढती व्यसनाधिनता अशा अनेक बाबींच्या दुष्ट विळख्यात तरून पिढी आपोआपच गुरफटली जात आहे आणि नात्यांपासून फारकत घेत आहे. आज बदलत्या मानसिक चंगळवादी जीवनशैलीमुळे लोकांची नीतिमत्ता घसरत चालली आहे. प्रामाणिकपणा, सचोटी इ. शब्द रोजच्या जीवनातून हद्दपार होत आहेत. आज बेरोजगारीने उग्र रूप धारण केले आहे. त्यातूनच गुन्हेगारी फोफावत आहे. बेकार तरूणांची पाऊले वाईट मार्गाकडे वळत आहेत. त्यामुळे नात्यांविषयीची भावना आटत चालली आहे. काम मिळविण्यासाठी खेड्यातील तरूणांचा ओढा शहराकडे वाढत आहे. शहरांची अवाढव्य वाढ होत आहे. वाढत्या शहरीकरणामुळे असंख्य प्रश्न निर्माण होत आहेत. शहरी समस्यांमुळे ताणतणावाचे प्रचंड ओझे रोजच मनावर झेलावे लागत असल्यामुळे मेटाकुटीला आलेल्या शहरवासियांना नाती जोपासण्यासाठी पुरेसा वेळ देणे कठीण होऊन बसले आहे.

खालील उपायांमुळे दुरावलेली नाती सांठली जाऊ शकतात. घरातील व्यक्तींमध्ये दुरावलेला संवाद पुन्हा साधण्यात आला पाहिजे. त्यासाठी कुटुंबातील सदस्यांनी जाणीवपूर्वक वेळ दिला पाहिजे. रोज किमान रात्रीचे एक वेळचे जेवण तरी सर्वांनी एकत्र बसून घ्यावयास पाहिजे. आपसात चर्चा करून चर्चेद्वारे एकमेकांना समजून घेऊन, परस्पर विश्वास वृद्धिंगत करून, नातेसंबंधांना बळकटी देण्याचा प्रयत्न केला पाहिजे. मोबाईल, संगणक, टी.व्ही. इ. तांत्रिक साधनांचा अनिर्बंध वापर टाळून सीमित वापर होणे अत्यावश्यक आहे. त्यामुळे माणसे एकमेकांच्या जवळ येण्यास मदत होईल. आपल्या गरजा अनंत आहेत. त्यावर नियंत्रण ठेवण्यास शिकले पाहिजे. गरजांच्या पूर्तीसाठी पैशाच्या मागे, भौतिक सुखाच्या मागे आपली धावपळ सुरू आहे. त्यातूनच चंगळवाद बोकाळत आहे. आत्मकेंद्रितपणामुळे आपल्याच गरजांची पूर्तता करण्यासाठी आपण धडपडत आहोत, त्यामुळे नातेसंबंधांकडे आपले अक्षम्य दुर्लक्ष होत आहे.

छोट्या छोट्या कृतींतून नातेवाईकांसंबंधीची आपली आत्मीयता दाखविण्याचा आपण प्रयत्न केला पाहिजे. सध्या मोबाईलद्वारेच आपल्या नातेवाईकांशी जास्त संपर्क साधत आहोत. एकमेकांशी समोरासमोर प्रत्यक्ष बोलण्याने, संवादाने होणारा आनंद दोघांनाही मिळेल. त्यामुळे नातेसंबंधांना उजाळा मिळेल व नाती दृढ होण्यास मदत होईल.

नातेवाईकांच्या सुखदुःखात सहभागी व्हावे. त्यांच्या अडीअडचणींच्या वेळी अवश्य मदत करावी तसेच सणावारांना किंवा अधुनमधून नातेवाईकांसोबत छोटेश्वानी गेट-दू-गेदरचे आयोजन, एखादी सहल किंवा वनभोजन किंवा पर्यटनाचेही आयोजन केल्यास नातेवाईकांसोबतचा सहवास आणि संवाद वाढून परस्पर नात्यांना उभारी मिळेल. नातेवाईकांच्या वाढदिवसांच्या तारखा उदा. लग्नाचा वाढदिवस इत्यादि लक्षात ठेवून त्यावेळेस त्यांना शक्यतो प्रत्यक्ष भेटून अथवा निदान फोनद्वारे शुभेच्छा द्याव्यात.

नाती जोडणे व टिकविणे हे आपल्याच हाती आहे. इतरांची मने जपण्याची कला आपण अवगत केली पाहिजे. त्यासाठी प्रसंगी स्वतःचे मन मारून आपण स्वतःला बदलले पाहिजे, सुरुवात स्वतःपासून केली पाहिजे, कारण नात्यांचे रक्षण करणे ही काळाची गरज आहे.

रमेश बेलोकर, नांदेड
मो. ९४२९८४०७४५

‘संवाद’ लेख स्पर्धा २०१६ (स्त्री विभाग)

द्वितीय पारितोषिक विजेता लेख सद्यपरिस्थितीतील स्त्रीचे घरातील स्थान

एकविसाव्या शतकातील स्त्री ही ‘घर एके घर’ हा परीघ ओलांडून घर आणि बाहेरचं जग अशा विस्तारीत परीघात वावरतेय. स्वतःची ताकद ओळखून ती घराबाहेरच्या जगात आत्मविश्वासाने वावरत आहे. आपण देवीला अष्टभूजा रूपाने पाहतो. प्रत्येक हातात वेगवेगळी आयुधं घेतलेली असं तिचं करारी रूप असतं. हाच करारीपणा अंगी बाणवत दोन हातांनी आठ हाताचं काम पेलून दाखवणारी आजची स्त्री ही देवीचं प्ररूपच आहे.

पुरूषसत्ताक समाजाने फक्त चूल आणि मूल सांभाळायचं काम देऊन तिला घरात कोंडलं. भरणपोषणाची जबाबदारी आपल्या शीरावर घेऊन कायम तिच्यावर अधिकार गाजवला. निसर्गाने तिला मातृत्व प्रदान करून तिच्या ठायी वात्सल्य, प्रेम, करूणा या गुणांची पेरणी केली. या उपजत गुणांमुळेच घराचा स्वर्ग बनविण्यासाठी कामाची ही विभागणी मान्य करून

ती सतत याचसाठी झटली. घरकूल सांभाळणे म्हणजेच पर्यायाने चांगल्या समाजाची उभारणी करण्यात हातभार लावणेच होय. पण तिच्या या कष्टांची कधीच दखल घेतली गेली नाही. नेहमीच तिला दुय्यम वागणूक मिळाली. तिचा असा अस्मिताभंग झाल्यामुळेच जास्त कणखर बनत तिने स्वःच्या अस्तित्वासाठी वेगवेगळी आव्हानं पेलायला सुरुवात केली आणि आजच्या या आधुनिक स्त्रीचा जन्म झाला.

माणूस हा समाजप्रिय प्राणी आहे. समूहामध्ये राहूनच प्रगती करत तो इथपर्यंत पोहोचला आहे. आधी घर ही संकल्पना वारा, ऊन, पाऊस यापासून आसरा या अर्थाने पुढे आली. नर आणि मादी या दोनच प्रजाती. त्यांच्यामध्ये असलेली नैसर्गिक भूक यातून सहचर, मूल, अन् मग इतर नात्यांचा गोतावळा अशी साखळी तयार झाली. शारीरिक रचनेमुळे अती कष्टाची कामे पुरुषांकडे आणि कमी कष्टाची कामे स्त्रीकडे आली. यामुळे साहजिकच अधिकाराचं पारडं पुरूषांच्या बाजूने जड झालं. तरीही उदरभरणाचं प्रमुख काम स्त्रीकडे असल्यामुळे प्रसंगी तिनेही या कामी विशेष पुढाकार घेऊन हातभार लावला. (उदा. शेती करणे) मुलांचे संगोपन करताना शिस्त वेळेचं-कामाचं व्यवस्थापन यासारखे गुण तिच्यात सहज विकसीत होत गेले. जसजशी समाजाची प्रगती झाली तसतशी स्त्री देखील प्रगत होत गेली.

शिक्षणामुळे जेव्हा ती सजग झाली तेव्हा तिला आपल्या हक्कांची प्रखरतेने जाणीव होत गेली अन् ती आक्रमक बनली. आज स्त्रीने कुटून कुठे झोप घेतलेली आहे. पण ही झोप घेताना जमिनीवरची तिची नजर ढळलेली नाही. वेगवेगळ्या क्षेत्रात चमकताना तिने घराकडे, कुटुंबाकडे दुर्लक्ष केलं नाही याची कितीतरी उदाहरणं पाहायला मिळतात. यामुळे स्त्री जरी नोकरी, उद्योग यासाठी घराबाहेर पडली तरी घर हाच तिचा केंद्रबिंदू राहिला. मुलगी, बहीण, आई, पत्नी, मैत्रीण, सहकारी अशा विविध भूमिका ती पार पाडत असते.

स्त्रीचे घरातील स्थान अबाधित तर आहेच उलट ती आज जास्त सक्षमपणे घरासाठी दोन्ही आघाड्यांवर वावरताना दिसते. घर आणि बाहेरचं जग याचा ती समन्वय साधताना दिसते. आधुनिक उपकरणांचा उपयोग करून ती वेळेचं व्यवस्थापन करते व हा वेळ इतर चांगल्या कामासाठी वापरते. बुद्धीकौशल्य वापरून ती स्वतःबरोबर घरालाही समृद्ध बनवते आहे. यामुळे घर आणि करिअर सांभाळताना तिला कुठेतरी जाणवतं की आपण जर दोन्ही आघाड्या सांभाळतोय तर पुरूषानेदेखील बरोबरीने याकामी हातभार लावावा. आणि म्हणूनच आजच्या स्त्रीला अमुक काम स्त्रीनेच करायचे, तमुक काम पुरूषानेच करायचे हे मान्य होताना दिसत नाही. आणि त्याच्याकडून ही

अपेक्षा करणे हा ती आपला हक्क समजते. समान हक्क, समान कायदा, स्त्री-मुक्ती, शोषण, अत्याचार या साऱ्या बाबतीत ती जास्त सजग झाली आहे. यासाठी तिने स्वतःमध्ये बदल करून घेतला आहे. तिची मानसिकता पूर्णपणे बदलली आहे आणि म्हणूनच दुय्यम स्थान नाकारून स्वबळावर ती उचीत स्थान मिळवू पाहातेय.

मोठमोठ्या आस्थापनांमध्ये मोठ्या हुद्यांवर स्त्रिया समर्थपणे काम करताना दिसून येतात. घरातूनच व्यवस्थापनाचे धडे मिळाल्यामुळे तिच्या करिअरचा झेंडा दिमाखाने फडकतो आहे. घराच्या सुखासमाधानाकडे कटाक्षाने लक्ष पुरवताना ती घरासाठीच जास्तीची जबाबदारी अंगावर घेताना दिसून येते. मुलांच्या संगोपनात तर ती कसलीही कमतरता ठेवत नाही म्हणून प्रसंगी पाळणाघर, शिकवणीचे वर्ग, छंद-वर्ग या सगळ्यांचाच आधार घेत मुलांचा सर्वांगीण विकास साधू पाहाते. म्हणूनच दोन्ही आघाड्या यशस्वीरित्या सांभाळताना ती आपल्या आप्तांकडून सहकार्याची रास्त अपेक्षा करते.

एक स्त्री म्हणून तिच्यातले वात्सल्य, प्रेम, तिची भावनिक गरज तिला कुटुंबाशी बांधून ठेवते. काही प्रसंगी पुरूषी मक्तेदारीचा वापर करून एखाद्या करिअर-माईडेड स्त्रीला मुद्दामहून मागे खेचलं जातं. तिचं करिअर हे फक्त पैशांसाठीच आहे अशा वृत्तीने तिला असंही सुनावलं जातं- 'मी भरपूर कमावतोय, तुझ्या पैशांची या घराला गरज नाही, तेव्हा तू घराकडेच व्यवस्थित लक्ष दे'. कारण काय तर ती घराबाहेर पडते म्हणजे घराकडे दुर्लक्षच होतं. सहसा ही अशी वेळ आपल्यावर येऊ नये याची ती काळजीपूर्वक दक्षता घेत असते. त्यामुळे दोन्ही आघाड्या सुरळीतपणे सांभाळताना तिची मात्र ससेहोलपट होते.

स्वतःचा मान-सन्मान राखताना आपण स्वावलंबी व्हावं म्हणून ती शिक्षणाचा इतर ज्ञानाचा आधार घेते. कला-कौशल्य हस्तगत करते व स्वतःच्या हिंमतीवर अव्वल स्थान पटकावते. ज्ञानामुळे तिच्यामध्ये आत्मविश्वास आलेला आहे आणि म्हणूनच ती अत्याचाराविरुद्ध आवाज उठवताना दिसते. सद्यस्थितीतली स्त्री ही घरातली मॅनेजमेंट गुरूच असते. त्यामुळे शक्यतो कामाची समान वाटणी व्हावी. प्रत्येकाने स्वावलंबी व्हावं. जबाबदारीची जाणीव सगळ्यांनाच असावी. सगळ्यांनी शिस्त पाळावी. अशीच तिची अपेक्षा असते आणि ही अपेक्षा करणे रास्त देखील आहे. या अशा वातावरणात आता पुरूषांची देखील मानसिकता बदललेली दिसून येते. पुरूषही सामंजस्य दाखवून तिला तिच्या कामात मदत करताना दिसून येतात. दोघेही एकमेकांकडून सांघिक वृत्तीची अपेक्षा ठेवताना दिसून येतात. अन् यात वावगं काहीच नाही.

स्त्रीचं सबलीकरण झाल्यामुळे घराची, कुटुंबाची अन् पर्यायाने समाजाची प्रगती होत आहे. अर्थार्जनासाठी बाहेर पडणाऱ्या स्त्रीची भूमिका समाजाने पटवून घेतली आहे. तिच्यामुळे कुटुंबाची अर्थव्यवस्था भक्कम व बळकट झालेली आहे म्हणूनच स्त्रिला घरात पुरूषाच्या बरोबरीने मान मिळतो आहे. पुरूषसत्ताक समाजामध्ये स्त्री ही सत्ता गाजवताना दिसून येते. यासाठी स्वतःला सिद्ध करताना तिला थोडी जास्त मेहनत घ्यावी लागते.

समाजात असे बदल होत असताना काही वेगळे परिणाम ही समोर येतात. आर्थिकदृष्ट्या सक्षम होताना आजची स्त्री काही वेगळे पर्याय निवडताना दिसून येते. लिव्ह-इन रिलेशनशीप, सिंगल मदरहूड, उशीरा लग्न, घटस्फोट या अशा गोष्टींमुळे कुटुंबसंस्थेला बाधा पोचलेली दिसून येते. प्रचंड उलथापालथीनंतर कालांतराने समाजही हे बदल स्वीकारतो आहे.

आजकाल स्त्रियांवरील शारीरिक अत्याचारांमध्ये भरपूर वाढ झालेली दिसून येते. कामाच्या ठिकाणी म्हणा किंवा इतर ठिकाणी ती पुरूषांच्या वासनला बळी पडताना दिसून येते. पुरूषांच्या कामांध वृत्तीचं समर्थन करताना ती घराबाहेर पडली म्हणून हे असं घडलं असा दोषारोप तिच्यावर केला जातो. स्त्री ही शेवटी आपल्या कुटुंबासाठीच घराबाहेर पडते. पण तिच्या कर्तृत्वाला, त्यागाला हे असंही गालबोट लावलं जातं. असं असलं तरीही जोपर्यंत कुटुंबव्यवस्था तग धरून आहे, तोपर्यंत स्त्री या व्यवस्थेचा आधारस्तंभच बनून राहिल.

'स्त्री ही घराची शोभा आहे' हे झिजलेलं वाक्य आजही ती वेगळ्या तऱ्हेने सिद्ध करून दाखवतेय- शोभेची बाहुली बनून नव्हे तर स्वकर्तृत्वाने आणि आत्मविश्वासाने घराची आणि कुटुंबाची शान बनून !

- सौ.सुषमा तिळवे, फोंडागोवा
मो.९८२३०५५७५९

प्रतिसाद

'संवाद'चा जुलै २०१६ चा अंक आजच घरपोच आला.

प्रथमतः प्रभाकर गुपचूप यांचे संपादकीय मनाला खूपच भावले. त्याबद्दल त्यांचे स्पेशल अभिनंदन.

तसेच याच अंकातील इतर मानकरी श्री. गोविंद करमरकर, श्रीमती शरयु कुलकर्णी, मंजुषा कुलकर्णी यांचे त्रिवार अभिनंदन.

श्री. चंद्रकांत मोहिते
सुभाषनगर (सांगली)

स्पर्श

स्पर्शाची जादू स्पर्शानेच कळावी
 उमगेना मजला वर्णन कशी करावी ॥१॥
 स्पर्श चिमुकल्या इवल्याशा त्या गोजिन्या हाताचा
 स्वर्गसुख ते काय याहुनी प्रत्यय न ये ज्याचा!
 अभागिनी त्या भगिनी म्हणू का ज्या गमाविती या सुखा
 ठेविती पाळणाघरी निज बाळा घेऊनी नुसता मुका?
 बाळा सोडुनी दूर होताना आईचे मन गलबले
 पण स्पर्शावाचुनी चिमुकल्यास ते मनही कैसे केळे! ॥१॥
 नात्या नात्यासवे बदलते स्पर्शाची भाषा
 अबोल स्पर्शही मनी फुलवितो सहजीवनाची आशा
 स्पर्श मखमली मोरपिसाचा समर्पणाची जाणीव सांगे
 इथेच जुळती प्रेमी जीवांच्या प्रीतीचे रेशीम धागे
 हवाहवासा तरीही नकोसा स्पर्श आजला वाटे
 धकाधकीच्या जीवनात या भरले सारे काटे ॥२॥
 चोर पावली वृद्धत्वाची चाहूल स्पर्शून जाई मनाला
 आणि वाटे जाणिवेतला स्पर्श तरी आहे का उरला?
 संवाद हरवला मनामानचा यांत्रिक तो झाला
 यंत्राला स्पर्श करा अन्-यांत्रिकतेने बोला
 स्पर्शाची जादू स्पर्शाने न कळावी
 उमगले आज हे मजला.....
 की ती मनानेच जाणावी ॥३॥

१७/१५

सीमा चित्रे नागपूर
 मो. ९६६५०७१०९१

माझी फुलबाग

फाल्गुनी सुप्रभाती, दारी गंध मोगन्याचा
 धुंद मुक्त दरवळतो, लाडका फुलारी माझा ॥१॥
 चैत्रीचा पाहुणा चाफा, कसा अवचित प्रकटतो
 सुगंधाची उधळण, दाही दिशा पसरितो ॥२॥
 माहेरवाशीण वैशाखीची मनमानी संध्याराणी
 सुवासाची करी पेरणी भावते मज रातराणी ॥३॥
 श्रावणात पारिजात, सुखवी सकाळी
 शुभ्र सडा अंगणी, रेखितो रांगोळी ॥४॥
 सप्तरंगी सदाफुली, 'रानटी'चा शाप तिला
 ती कोणत्या कुळाची, घेणे-देणे नसे मला ॥५॥

सौ. तेजस्विनी कानिटकर, कोल्हापूर

७४/१६

मो.९५५२८२०४५४

'संवाद' लेख स्पर्धा २०१६ (पुरुष विभाग)

तृतीय पारितोषिक विजेता लेख
 सद्यपरिस्थितील स्त्रीचे घरातील स्थान

कोणे एकेकाळी मुलगी जन्माला आली तर मुलीचा बाप
 म्हणतो नसताच झाला आता आयुष्यभर ताप! तर त्याच वेळी
 त्या मुलीची आई मात्र म्हणते असू दे मुलगी तर मुलगी होईल
 मला व तिच्या संसाराला आसरा.

हे चित्र होते अगदी आतापर्यंत म्हणजे आपल्या आजीच्या
 काळातील स्त्रियांचे स्थान. घरातील स्त्रीला अजीबातच किंमत
 दिली जात नव्हती.

नंतर आपल्या आईच्या काळात मात्र हे चित्र थोडे थोडे
 रंगबिरंगी दिसू लागले. स्त्रीचे स्थान जरी मर्यादित होते तरी बऱ्याच
 प्रमाणात शिक्षण घेण्याचे प्रमाण आढळून आले. शिक्षणामुळे व
 बदलत्या जीवनशैलीमुळे आणि सर्वच क्षेत्रात वाढलेल्या
 योगदानामुळे परिस्थितीमध्ये बदल स्वरूप सुखावह होत गेले तरी हवे
 तेवढे स्वातंत्र्य अगदी वैचारिक सुद्धा मर्यादितच होते. म्हणजेच
 काय अजूनही पुरुषप्रधान संस्कृतीच अस्तित्वात होती.

कालांतराने वेभुषा, आचार विचार इत्यादिमध्ये बऱ्याच
 सुधारणा झाल्या. स्त्रियांना मुक्तपणे शिक्षण घेता येऊ लागले.
 ह्याच काळात 'बेटी धन की पेटी' वगैरे मानून तिचे कौतुक
 होऊ लागले.

स्त्री आपले विचार स्वतंत्रपणे मांडू लागली. सर्व क्षेत्रात
 आपली बुद्धीमत्ता व कौशल्य दाखवू लागली. त्यामुळे समाजाचा
 स्त्रीकडे बघण्याचा दृष्टीकोन पण बदलू लागला.

आज स्त्री बऱ्याचशा बंधनातून मुक्त झाली आहे. सर्व
 प्रकारचे शिक्षण ती देशात किंवा परदेशात जाऊन घेऊ लागली
 आहे. तिला तिचे वैचारिक स्वातंत्र्य उपभोगता येऊ लागले
 आहे. आजची स्त्री स्वतःचे संरक्षण करण्यास समर्थ आहे.
 मध्यंतरीच्या काळात स्त्रीभ्रूण हत्या केली जात असे. त्यामुळे
 स्त्रीपुरुष संतुलन मिघडत चालले होते. परंतु सरकारने योग्य
 ती पाऊले वेळोवेळी उचलून स्त्रीभ्रूण हत्या कायद्याने गुन्हा
 ठरविला व निसर्गाचा समतोल पर्यायाने स्त्रीच्या अस्तित्वाचे
 महत्त्व राखण्याचे फार मोलाचे कार्य केले.

आज स्त्री कोणत्याही क्षेत्रात मागे नाही. अगदी डॉक्टर
 इंजिनीअर, पायलट, राजकारण त्याचबरोबर पुरुषांच्या
 बरोबरीने अगदी भारतीय लष्करात देखिल मोठ्या पदांवर
 अभिमानास्पद कामगिरी बजावत आहे. मोठ्या मल्टीनॅशनल
 कंपन्या, सरकारी, खाजगी उपक्रम ह्यांच्या सर्वोच्चपदी आज
 असंख्य स्त्रीया यशस्वी झालेल्या आहेत. आता तर मोठमोठ्या
 देवस्थानांमध्ये स्त्रीया पौरोहित्य पण करताना दिसतात. ह्या
 सर्व गोष्टींवरून एक मात्र सिद्ध होत आहे मुळातच अतिशय

सहनशील विचारसरणीला, चिकाटीला व जिद्दीला आजच्या समाजाने मान्यता दिली आहे.

आज स्त्रीकडे शिक्षण आहे, कष्ट करण्याची तयारी आहे त्यामुळे एक प्रचंड ऊर्जा किंवा साक्षात शक्तीरूप आहे. संस्कृतीप्रधान आणि रूढीप्रधान असलेल्या भारतातील स्त्रियांनी आजवर आपल्या कर्तबगारीने तत्वचर्चा, साहित्य, ललीतकला, धर्मकारण, समाजकारण अशा असंख्य क्षेत्रात नावलौकिक मिळवला आहे. अगदी पुरुषांच्या एकाधिकार किंवा मक्तेदारी समजल्या जाणाऱ्या राजकारण, प्रशासन, क्रिडा ह्यासारख्या क्षेत्रातही जिद्दीच्या व गुणवत्तेच्या जोरावर आपले एक स्वतंत्र स्थान प्राप्त केले आहे.

निसर्ग नियमानुसार पृथ्वीवर जो शक्तीवान असतो. त्याचे साम्राज्य असते. म्हणून काय ह्या शक्तीचा उपयोग आजच्या या सभ्य समाजाला लागू आहे? आज स्त्रीने प्रगती केली असली तरी बहुतेक ती आयुष्यभर एका ओपन जेलमध्ये राहणाऱ्या कैद्यापेक्षा वेगळी नसते. कारण स्त्रीसुलभ स्वभावानुसार ती कदापिही भावनात्मक व सामाजिक जाणीवेपासून दूर राहू शकत नाही. म्हणून अतिशय महत्त्वाचे म्हणजे सन्मान मिळवण्यासाठी सर्वप्रथम समोरच्या व्यक्तिला सन्मान देता येणे महत्त्वाचे आहे. केवळ लिंगभेद केला तर द्वेषाची दरी अधिकच रूंदावेल. आपल्याकडे प्रचलित असलेल्या म्हणीदेखील बघा.

“जा भिन्नत माणसा बाईसारख्या बांगड्या हातात घालून घे”. “सदैव आपला बायकोच्या किंवा आईच्या पदराआड”. “बायकोचा गुलाम”. या सर्व स्त्रियांचे दुष्टयम स्थान दाखविणाऱ्या छोट्या छोट्या गोष्टी आहेत. ह्याचा साधा अर्थ असा की स्त्रीने सदैव आपल्या कुटुंबासोबतच समर्पित असावे. म्हणून आज गरज आहे ती आपल्याला आपल्याच घरातील स्त्रीला समजण्याची तिचा त्याग समजून योग्य तो सन्मान देण्याची जेव्हा की स्त्री तुमच्याकडून कोणत्याच बक्षीस किंवा भेटीची अपेक्षा ठेवत नाही.

असे म्हरतात की नाण्याला दोन बाजू असतात. आजच्या काळातील स्त्रियांची एकीकडे समानता, स्त्री मुक्तीचे वारे उत्तुंग कर्तृत्व ह्या सर्व गोष्टी वाचायला, बघायला कितीही सुंदर वाटले तरी दुसरीकडे घर, नवरा, मुले, व्रत, उपासतापास घरातल्या समस्यांमध्ये कोठेतरी आजची अगदी उच्चमध्यमवर्गीय स्त्री देखील मोकळा श्वास घेण्यासाठी धडपडत असते. सोबतच स्त्री जन्माला आयुष्यभर चिकटून असणारा रोग म्हणजे चारित्र्य. कारण अजूनही बऱ्याच अंशी पुरुष प्रधान संस्कृती असणारा समाज आपल्या वाकड्या नजरेने सावज हेरत असतो. त्यामुळे मुठभर समाजाचे मानसिक आरोग्य चांगले असूनही ढीगभर पुरुषांचे मानसिक, सामाजिक आरोग्य बिघडलेलेच राहिले तर मात्र थोडे अवघडच आहे!

सामाजातील वाढत्या स्त्री अत्याचारांना आळा घालण्यासाठी नवीन कायदे करण्यात येतात, अधिक कठोर

शिक्षेची तरतूदही असते. सर्व समाजाला काळीमा फासणाऱ्या गोष्टींना आळा घालण्यासाठी सर्वांनी अधिकाधिक संवेदनशील असणे महत्त्वाचे आहे. ह्या सर्वांमध्ये अगदी आपण स्वतः प्रशासन, राज्यकर्ते, न्यायव्यवस्था देखील अंतर्भूत आहे. स्त्रियांनी देखील आपले स्थान अबाधित राखण्यासाठी जेवढे शक्य तेवढे योगदान अवश्य द्यावे.

आजच्या युगातील कर्तृत्ववान स्त्री सुद्धा आधी कोणाची तरी मुलगी, बहीण, आई, बायको, सून, सासू, आहेच. त्यामुळे प्रेमाचा किंवा मायेचा झरा आटणे शक्यच नाही व स्त्रीच स्त्रीचे खरे अस्तित्व दाखवून देऊ शकते.

अंततः जगात केवळ भारतमातेच्या भूमित ईश्वर किंवा देवांना देखिल स्त्रीवाचक शब्दांनी स्मरण करतात. उदा. सरस्वती माता, दुर्गा माता, लक्ष्मी माता, काली माता इत्यादि. भारतभूमी ही ‘भारतमाता’ आहे. म्हणून स्त्रियांचा आदर करणे हे आपल्या जीवनसंस्कृतीचे एक महत्त्वपूर्ण पाऊल राहिल. वर्षातून फक्त एक दिवस महीला दिवस साजरा करण्यापेक्षा तो वर्षभर साजरा केला तर खऱ्या अर्थाने स्त्रियांनी प्रगती केली आहे असे म्हणता येईल.

श्रीपाद वा. टेंबे पुणे

मो. : ९१५८०८८०४२

ONLY FOR SENIOR CITIZENS
JUST FOR RELAXATION
COMFORTABLE HOME
STAY @ ALIBAG

Aashiyana Resort

3 NIGHTS 4 DAYS

**EVERY MONDAY CHECK IN &
THURSDAY CHECK OUT**

FOR 3 DAYS PACKAGE COST

RS 2500/- PER PERSON

NON AC ROOM STAY & VEG FOOD

NON VEG FOOD & AC ROOM COST EXTRA

**DAILY: BREAKFAST+LUNCH& DINNER
WITH TEA COFFEE**

Contact: Rajesh Ranade

750 7474 825

Post Akashi-Alibag-Murud Rd-Near Amit Beer Shoppy

‘संवाद’ लेख स्पर्धा २०१६

स्त्री विभाग तृतीय पारितोषिक विजेता लेख
विषय : दुरावलेली नाती... कारणे आणि उपाय

निबंधाचा विषय वाचला आणि माझ्या डोळ्यासमोर ‘नाती’ हा शब्द फेर धरू लागला. ‘नाती’ म्हणजे ‘आपलं’ माणूस असं समीकरण आहे. नाती जितकी जवळची तितकी महत्त्वाची असतात. मात्र ‘दुरावलेली’ ‘नाती’ या शब्दाला प्रीफिक्स जोडला की मग मन सैरभैर होतं हे खरं. नात्याचा फेर कुठेतरी गपकन थांबल्यासारखा वाटतो. दुरावा आणि त्यातूनच निर्माण होणारे राग, चीड, अप्रियता सर्व एका क्षणात मनामध्ये येऊन जातं.

अति जिव्हाळ्याचे नातं कोणतं असेल तर ते आपले अपत्य. पुढे मी असं म्हणून की अपत्याबरोबरच आणि अपत्याशिवायचं असं पती-पत्नीचं मिळून एक आयुष्य असतं. उदाहरणार्थ एक व्यक्ति उभयता आपल्या मुलगा सुनेकडे परदेशात नेहमीकरता राहायला जाते. नव्याचे नऊ दिवस संपतात. सुखाला हळूहळू ओहोटी लागते. ‘मतभेद’ चेहरा बदलून डोकावू लागतो. शेवटी निर्णय होतो आणि ती व्यक्ति उपयत्ता पराभवाचं शल्य घेऊन आपल्या गावी येते. तेव्हाचे त्यांचे उद्गार पुरेसे बोलके आहेत ते म्हणतात - ‘आता कसं माहेरी आल्यासारखं वाटतं.’ माझ्या मनात असा प्रश्न येतो की आज मुलांनी आई-वडिलांचा फोटो मनातून डिलीट केला. नित्य सहवासातून असे घडते की अपत्य संवेदनाशून्य झाले की आम्ही? अपत्य मोठी झालीत. त्यांच्या पंखात मानसिक, शारीरिक, आर्थिक बळ भरतं, म्हणून की काय मागचा पुढचा विचार न करता पंखातील बळ अजमावण्यासाठी माता-पित्याला सोडण्याचा मार्ग तर पत्करला नसेल?

पती-पत्नीच्या नात्यात अपत्य हा अविभाज्य भाग असतो. मुलांनी मात्र कायमआपलं बोट धरावं अशी अपेक्षा करीत राहिलं तर सहजीवनातील आनंदही कदाचित हरवून जाईल. पती-पत्नीत समजुतदारपणा हा एकमेव सांधा. हा मजबूत सांधा तरूणपणात महत्त्वाचाच पण उतारवयात अधिक पक्का असावा लागतो. आमचं आयुष्य आणि पर्यायाने मुलांचं आयुष्य ताजतवानं आणि समृद्ध राहण्यासाठी ही सांध्याची वीण सैल होऊ देता कामा नये.

व्यक्तीमधील स्वभावभिन्नता हेही एक कारण नाती दुरावण्याचं असू शकतं. आई-वडिलांचा स्वभाव घेऊन मूल जन्माला येतं असं नाही. दोन सख्ख्या भावांमधेही स्वभावभिन्नता

असतेच. एकाचा स्वभाव नको तितका समजुतदार असतो तर त्याच मातेच्या पोटी जन्मलेला दुसरा कमालीचा हट्टी असतो. आपले इगो नको तितके ताणण्यात आनंद मानतात आणि त्याचा परिणाम नाती दुरावण्यामध्ये होतो. ‘अहम्’ च्या तृष्ठीकरणातच तारूण्य गुंतलेलं असतं. वृद्धापकाळी जेव्हा लक्षात येते की, आपल्या हातून चूक झाली आहे तोवर नाती दुरावलेलील असतात. खरं पाहिलं तर तारूण्याचा काळ पेरण्यासाठी दिला असतो. तरूणपणी जे पेरले तेच वृद्धपणी उगवते.

सर्वासोबत राहण्यातच मनुष्याला आनंद होत असतो कारण Human being is a social animal परंतु कधी कधी संबंधातील तणाव असा आनंद हिरावून घेतो. योग्य मूल्यांकन जरूर केलं तर नात्यातील झालेल्या बदलातुनदेखील दुनिया सुंदर दिसायला लागेल.

पालकांनी त्यांच्या इच्छा-आकांक्षा-महत्वाकांक्षा मुलांवर लादू नयेत. दोन्हीही पक्षांत संवाद न होता केवळ वाद होईल. अधिकारवाणीने नव्हे तर प्रेमाने आपली बाजू मुलांना स्पष्ट करावी. यातून दुरावलेपण कमी होण्यास मदतच होईल. अन्यथा पूर्व-पश्चिम, उत्तर-दक्षिण अशी विरुद्ध तोंडे ठरलेलीच. पालकांनी लक्षात ठेवायला हवे की, मी आणि माझी पिढी यांचे गुणगान, गोडवे, महती मुलांसमोर गायला नको. पालकांनी नवीन पिढीच्या जीवनपद्धतीचा सन्मान करायला शिकलं पाहिजे. काळाच्या बरोबर राहण्यातच पालकांचे हित आहे.

ज्या ज्या व्यक्तींमध्ये प्रेमाचे, आदराचे, आपुलकीचे, समजुतदारपणाचे, शेजारधर्मचे व प्रसंगी, त्यागाचे संबंध आहेत ते सर्व ‘नाती’ या व्याख्येत मोडतात. अर्थात यात धर्म-जात, पंथ, वय, शिक्षण, अमिरी-गरीबी काहीही आड येत नाही.

आजतर एकाच पिढीमध्ये नाती दुरावलेली आपण पाहतो. वाढलेले घटस्फोटाचे प्रमाण याचं उदाहरण म्हणता येईल. स्त्री शिक्षणाने शिक्षित झाली, संस्कारांनी सुसंस्कारित झाली. आर्थिकदृष्ट्या स्वावलंबी झाली. असं असूनही घटस्फोटाचे प्रमाण वाढले. याला कारण पुरुषी अहंभाव तर नसावा? पुरुषांनीच आपला अहम् थोडा बाजूला ठेवला तर मार्ग अवघड नाही.

‘नाती’ या संकल्पनेला सीमा जरूर असतात. तो एक संकल्प आहे. हा संकल्प तडीस नेण्याचे कार्य मुख्यत्वे करून स्त्री करते कारण तीला माहित आहे की, ‘माणूस’ घडविणे हा मानवी प्रयत्नातील मुलभूत प्रयत्न आहे. अर्थात ‘माणूस’ घडला की तद्नंतरच ओघाने समाज घडत असतो.

आपल्या नात्यांमध्ये किंवा समाजामध्ये आंतरधर्मीय, आंतरजातीय विवाह होतात. अशा विवाहांना प्रथमतः कडाडून

विरोध झालेला असतो. कधी प्रतिष्ठेचा प्रश्न असतो, कधी अहंकार दुखावला जातो, कधी समाजाची भीती असते. विचारांत लवचिकता आणून मनातील मळभ दूर करत गेले तर असे विवाह स्वीकारार्ह होतील व नाती दुरावणार नाहीत.

नाती दुरावण्यामध्ये आर्थिक तफावत हा मुद्दा लक्षात घ्यायला हवा. जागतिकीकरणामुळे नवीन पिढीला नवीन संधी उपलब्ध झाल्यात. त्याचे त्यांनी सोने केलं. त्यांची आर्थिक उन्नती झाली, सामाजिक स्तरही उंचावला. याउलट अगदी आपल्या अगोदरची पिढी मागच्या पिढीला फॉलो करत राहिली. माझे आजोबा, पणजोबा यांच्या पाऊलावर पाऊल टाकण्यातच ते भूषण मानीत. शेती आणि त्याच्या अनुषंगाने येणारे व्यवसाय यातच धन्यता मानणारी ही मागील पिढी. परिणामतः 'नवीन पिढी ऐकत नाही' असा त्यांच्यावर दोषारोप करण्यात आला.

वडिलोपार्जित इस्टेटीला कुरवाळणारे महाभागही काही कमी नाहीत. अशी उदाहरणे संख्येनी भरपूर असल्याने दोन पिढींमधील दरी रूदावत गेली. नाती दुरावली.

मनुष्याला आर्थिक, शारीरिक, मानसिक, कौटुंबिक, भावनिक आधाराची गरज असते. अन्यथा तो स्वतःला असुरक्षित समजू लागतो. या भावनेतूनच नात्यांचा जन्म झाला असावा. जवळची नाती दूर होऊ लागली की दूरची नाती जवळ यावी असा स्वार्थी विचार मनुष्यधर्मातच होतो. स्वार्थानी नाती बदलतात. खरं तर मनुष्यजन्मातच नाती मिळतात. या अनमोल नात्यांना का दूर लोटता? आयुष्य संपल्यानंतर नात्यांचा काय उपयोग? समजा एक सुंदर सुवासिक फूल घेतलं हुंगलं. थोड्या वेळाने सुकलं. फूलाचं आयुष्य संपलं. मनुष्याचे आयुष्य सुंदर आहे. या सुंदर आयुष्यामध्ये कधी कधी एकट्या मनाला फार अस्वस्थता जाणवते. मनाची तगमग का आहे कळत नाही. माणसांच्या या गर्दीमध्ये 'माझी माणसं'- 'माझी नाती' शोधण्याचा तर तो प्रयत्न नसतो?

आपल्या धर्मांमध्ये वानप्रस्थाश्रमाचे महत्त्व सांगितले आहे. आता जीवनात उलटी उजळणी सुरू झाली. न अडखळता म्हणायला सुरूवात करायची. एकमेकांच्या मतांचा, मतांतराचा आदर करायला शिकायचं. शरीराने जवळ पण मनाने अनासक्त अशी वृत्ती जर अंगिकारली तर संघर्षाचा प्रश्नच येणार नाही. मी असं म्हणोन की समजुतदारपणा आणि त्याग या कसोटीवर आयुष्य

तपासून पाहा आणि तेव्हाच म्हणता येईल 'प्रेम लाभे प्रेमळाला'.

नाती असतात गवताच्या काडीसारखी. थोड्या वादळाने उडून जाणारी. सद्विचार आणि प्रेरणा यांच्या दडपणाखाली ठेवली तर सोसाट्याच्या वादळातही ती टिकून राहतील. प्रेरणेची तेलवात लावावी लागेल. तेलवात तर आपोआप लागत नाही याच प्रेरणा भावाने मी माझं नवं आयुष्य नव्या नात्यांसह पोटाशी धरीन.

सौ. वीणा मुळे, अमरावती

मो. : ९८९०६८०८२०

आई

भावना तुझ्या मनाच्या
जाणून घेतल्या मी
काय सांगू आई तुला
पाहाण्यास जीव व्याकुळ झाला ॥ १॥
क्षणाक्षणाला येते आठवण
पाण्याने भरते माझे नयन
तुझ्यातच असते माझे मन
फिरत असतो मी वणवण
हा नाद तुझा मी नाही सोडला
काय सांगू आई तुला
पाहाण्यास जीव व्याकुळ झाला ॥ १॥
शब्द तुझे ते पडतात कानी गोड
भेटण्यास लागली मला तुझी ओढ
काय करावे लागले मला वेड
हैराण होऊन झाला जीव जड
असते मन तुझ्या वाटेला
काय सांगू आई तुला
पाहाण्यास जीव व्याकुळ झाला ॥ २॥
सोसाट्याचा वाहतो वारा
झाडे डुलती एका तालात
स्वप्नात बघतो तुला दिन रात
अशीच मजला देशील साथ
येशील मजला मज भेटीला
काय सांगू आई तुला
पाहण्यास जीव व्याकुळ झाला ॥ ३॥
८५/९५ जयंत राऊत, नवघर

सादर आहे

एसबीआय
फ्लेक्सि पे
गृहकर्ज

भारतीय स्टेट बँक
प्रत्येक भारतीयची बँक

गृहकर्जाचा ईएमआय तुमच्या
आजच्या व उद्याच्या मिळकतीनुसार

आता ऑनलाईन
अर्ज करा
तात्काळ मंजूरी मिळवा

जर तुम्ही तुमच्या स्वप्नातील घर आज खरेदी करू शकत असाल तर
उद्याची वाट का पाहता

भेट द्या: <https://onlineapply.sbi.co.in> किंवा 9223588888 वर "HOME" एसएमएस करा आणि कॉल बँकची प्रतिक्षा करा.
अधिक माहितीसाठी संपर्क: 1800 425 3800 आणि 1800 11 2211 (टोल फ्री) 080-26599990

Facebook YouTube Twitter LinkedIn

Regd. under RNI No. MAHBIL/2008/25425 & Declaration No. PHM/SR/63/VIII/2008 Dated 12/5/2008

SSPO Pune under Postal Concession Register No. PCW/151/2014-2016

Licence to Post without Prepayment No. WPP - 22 at Market Yard P.S.O. on 25th of each Month and published on 25th of the month

स्पर्श चैतन्याचा

एक स्पर्श चैतन्याचा
जाणीवेला स्पर्शून गेला
जाणिवेतून अस्तित्वाच्या
सखोलतेत घेऊन गेला ॥१॥
अस्तित्वाच्या सखोलतेत
असंख्य बिंदु प्रज्वलित झाले
प्रकाशलेल्या बिंदूतून
मौन उमलून आले ॥२॥

मौनाच्या डोहात
निरव शांतता प्रकटली
निरवतेत त्या जाणीव
समर्पित झाली,
आणि शांततेत त्या
अस्तित्व विरून गेले ॥३॥

६२/१६

जयश्री शाह, नाशिक
मो. ९७६६७९२६९०

कितीदा ...

मनात हसायचे ठरवले कितीदा
अचानक हुंदके लपवले कितीदा
ताठ्यात मिरवले स्वतःस कितीदा
मनाला नको तर झुकवले कितीदा
जीवनी विधात्याने हरवले कितीदा
नियतीच्या खेळाने दमवले कितीदा
सुखात त्यांना सजवले कितीदा
अडचणीत त्यांनी दुखवले कितीदा
रडून त्यांना हसवले कितीदा
मी स्वतःला फसवले कितीदा
फुलांत मी मनाला रमवले कितीदा
फुलांनीच काटे घुसवले कितीदा

६६/१६

विजयकुमार देशपांडे, सोलापूर
मो. ९०९९६६७९२७

सूचना : १) या मासिकांत प्रसिद्ध झालेल्या लेखांतील मतांशी संपादकमंडळ सहमत असेलच असे नाही. तसेच जाहिरातीतील मजकुराची सत्यासत्यता सभासदांनी स्वतः पडताळून घ्यावी. त्याबाबत असोसिएशन वा 'संवाद' चे संपादक मंडळ जबाबदार असणार नाही. २) असोसिएशनचे कार्यालय, सोमवार ते शुक्रवार, संध्याकाळी ६ ते ७.३० या वेळातच उघडे असते. याची कृपया नोंद घ्यावी. संपर्क दूरध्वनी क्रमांक : (०२०) २४३३२१४१

Thane Office Address: A/5 Swami Siddharth CHS Ltd., S V Road, Naupada, Thane 400 602. Tel. No : 022-25446837

Timings : On Tuesday & Friday between 4 pm to 6 pm.

Printed Matter

If Undelivered Please Return to :

**STATE BANK OF INDIA PENSIONERS'
ASSOCIATION, (MUMBAI CIRCLE), PUNE
Anubandh, Building No. B-2, 4th Floor,
Block No.16, Near Ramkrishna Math,
Sinhagad Road, Pune 411030.Ph:020-24332141**

To,

Publisher – Shri. Vilas Vasudeo Gandhe, Secretary, State Bank of India Pensioners' Association (Mumbai Circle), Pune has printed this magazine in the Printing Press owned by **Printer** – Shri Shailendra Borkar, Proprietor : Sanwad Tradeprints B/7 Gowaikar Building, 595, Shaniwar Peth, Pune 411030 on behalf of **Owner** – State Bank of India Pensioners' Association (Mumbai Circle), Pune, at "Anubandh", Bldg.No.B2, Block No.16, Near Ramkrishna Math, Sinhagad Road, Pune – 411030. **Editor** – Shri. Krantisen Ramchandra Athawale – address as above.